

TOPRAK

Aylık Ülkü Dergisi

TOPRAK BU SAYISIYLA 6 YAŞINDA

İçindekiler

Prof. Dr. Gezmi TÜRK
Najdet SANÇAR
Prof. Dr. Orhan TUNA
Y. İsmail HAKKI
Azmi GÜLEÇ
Prof. Dr. Mümtaz TURHAN
Arif Nihad ASYA
Dr. Baymirza HAYIT
Hasan Basri ÇANTAY
Av. Kenan YALVAÇ
Bahri ULAŞ
M. Said ÇEKMEGİL
F. C. Oğuz ÖCAL
K. Fedai COŞKUNER
Av. B. Mahmut ÜNAL
Enver TUNÇALP
KÜTKİRANOĞLU
Rafet KÖRÜKLÜ
Y. Bülent BAKİLER
Vehbi SINMAZ
Mehmet GÖKALP
Kemal ÇORUH
B. Kerkmaz BÖRAL

Kapak Resmi : Ressam Sact

**Komünizmin Dünyayı sarmak İstiyen
kolları elbet birgün koparılacaktır, Bunda
da en büyük hissenin Türk gücünde
olacağına İnanıyoruz,**

YI : 61

1 ARALIK 1959

FİATI: 50 Kr.

TOPRAK

Aylık Ülkü Dergisi

Sahibi

ve

Bu sayıda yazı işlerini
fillen idare eden

Darendelloğlu

ILHAN EGEMEN

Baş Yazarı :

Prof. Dr. CEZMI TÜRK

Daimi Yazarları :

Prof. Dr. Şakir Berki

Prof. Abdülkadir İnan

Arif Nihat Asya

Nejdet Sançar

Hikmet Tanyu

Ziya İlhan Zaimoğlu

Cemal Oğuz Öcal

Enver Tuncalp

M. Said Çekmegil

Ziyaeddin Babakurban

Yücel Hacaloğlu

Ali Said Yüksel

Idarehane :

Beyazıt, Aydın Saray No. 17

Telefon : 22 47 28

Muhabere Adresi :

Posta kutusu 30 — Beyazıt - İst.

Bu sayının teknik yardımcısı :

Aycan Aykul

Abone :

Senelik 6 lira

Memur - Subay - Talebeye 5 lira.

6 aylık istisnasız 3 lira

Basıldığı yer :

Beyazıt Matbaası

GEZERİM

İçimde Hüda'nın deri nsevgisi,
Allah Allah deyip yanar gezerim;
Önümde dünyanın boş tesellisi
Şu fâni varlığa کنار gezerim

Ben Tanrı aşkını duydum ezelden,

İlham kaynağın; aldım güzelden,

Meçhul sevgilimi gönder tezelden

Şu dertli başımı کنار gezerim;

Dünyanın malında yok asla gözüm,

«Yunus»'un aşkile çağladı özüm,

Her işin başında Haldica'dır sözüm

«Mecnun»'u çöllerde anar gezerim..

Kemat'im görmedi aşkı visall,

Bugün benim yaşım kırka basalı,

Durmadan uçsan arı misall:

Çiçekten çiçeğe کنار gezerim.

Erzurum - Kemal ÇORUH

Bir Dilek

14 Ekim 1959 tarihli gazetelerde Doğu Türkistan Hükümetinin sabık genel sekreteri İsa Yusuf Alptekin'in beyanatı gazetelerimizde kısa da olsa yayınlandı. Alptekin beyanatında 13 Ekim 1949 tarihinde Doğu Türkistanı işgal eden Kızıl Çinlilerin 300 bin Türkü nasıl işkence kamplarına sürdüklerini anlatıyor. Ve devamla 160 bin Türkün alçakça öldürüldüğünü ve 2,5 milyon Kızıl Çinliyi nasıl Türk topraklarına yerleştirdiklerini acıklı bir lisan ile ifade ediyor. Bugün dünyada alçak ve defenere olmuş bir millet varsa o da şu Kızıl Çinlilerdir. İnsanların bu derece alçakça boğazlandığı bir ülke asla dünya yüzünde tasavvur edilemez. Bugün Kızıl Çinliler insanlara yaptıkları işkenceler bakımından Sovyetleri çoktan geride bırakmışlardır. İşte Doğu Türkistan Türklerinin sabık genel sekreteri Alptekin yıllardır devam edip gelen bu imha harbinin önüne geçilmesi için Birleşmiş Milletler Kuruluna uzun bir telgraf çekerek orada bulunan ırkdaşlarımızın gördüğü işkenceden bahisle bu durumun en kısa zamanda Genel Kurul gündemine alınarak bir karara bağlanmasını rica etmişlerdir.

Bundan birkaç ay evvel Tibette patlak veren şu mâhut hâdis. nasıl ki bütün hür dünyanın nazarlarını üzerine çektiyse, bizlerin de, insanlık haklarının koruyucusu Birleşmiş Milletler Kurulundan ricamız, bu meselenin üzerinde hassasiyetle durmalarıdır. Güngör Korkmaz Görül

Sönmez Işık

Prof. Dr. CEZMI TORK

Türk inkılabının başka milletlerin inkılaplarından çok daha ileri, geniş ve derin özellikleri olduğuna inanıyorum. Onun içinde yıllar geçtikçe aziz ATATÜRK gözümde daha çok büyüyor, devleşiyor ve âbideleşiyor.

Asırların ötesinden gelen içtimai tekamülümüz çok ağır, yavaş ve hatta yerinde sayar iken, fert, aile ve millet olarak pek çok sıkıntı, üzüntü, görgüsüzlük ve bilgisizlik içinde kıvranmakta idik. Bunu en geç bu asrın başında, yirminci yüz yılın ilk senelerinde doğmuş olanlar pek iyi ve pek acı olarak bilir ve hatırlarlar.

ATATÜRK'ün önderlik ettiği inkılâp hareketleri de ilk zamanları bir çokları tarafından vakitsiz ne yersiz bir rejim değişikliği, Napolyonca bir özeniş ve davranış, daha sonraları da sadece dışda, şekilde, kıyafet ve üniformada bir mizansen ve nihayet her memlekette ola gelen büyük bir REFORM hareketi gibi görülmüştü

Bu gün bile bu inkılapları küçümseyenler, alaya almak isteyenler, çığneyip geçmek veya geri teptirmek gayretinde olanlar yok değildir. Fakat:

Milletimizin halini aydınlatan bir beyaz meş'ale ve istikbalini nurlandıran bir SÖNMEZ IŞIK olan ATATÜRK'ün önderi olduğu büyük inkılapları sadece tarihlerin bildiği inkılaplarla dahi kıyaslamak ve izah etmek mümkün değildir.

Bu öylesine büyük, derin ve geniş bir « içtimai istihale » dir ki, onları sadece inkılap kelimesiyle de ifade edemeyiz.

Çok geri ve geç kalmış olan içtimai tekamülümüz, sadece satıhda, deride, yüzde değil, ondan çok içde, derinde ve özde bir istihaleye uğramıştır.

Bu büyük istihaleyi geçirmiş olan bir milleti değil geriye, eski haline döndürmek veya götürmek, olduğu yerde saydırmak veya durdurmak dahi imkânsızdır.

Büyük atom devrini idrak etmiş olan insanlığı tekrar kö-

Devamı S. 26 da

Köy Enstitüleri Hakkında

II

Nejdet Sançar

Köy Enstitüleri Dergisi'nde, enstitülü öğrenciler tarafından yazılmış yazılarda ahlak dışı konular; fakir - zengin ve şehirlili - köylü mukayeselerini veya an'ane, askerlik ve din aleyhtarlığı fikrini ihtiva edenler az değildir. Köylerden bu enstitülere gelen Türk çocuklarının, kızıl propandadanın, uzun yılların tecrübesine dayanan bu şeytanî usullerini ve tahrik konularını kendiliklerinden düşünüp bu yazıları kaleme aldıklarını kabul etmek -en ufak tabiri- saflık olur. Esasen, bu yazıların bazılarındaki fikir seviyesi ve ustalığı onların doğrudan doğruya enstitülü gençler tarafından yazılmış olmadıkları yolundaki düşünce ve iddiaları da kuvvetlendirmektedir. Yazılarda işlenen konuların, kızıl yayınlardaki malûm havaya bu derece yakın oluşunu, sadece bir tesadüf diye kabul etmek mümkün müdür?

İşte, derginin 4. sayısındaki «Dedikodu» başlıklı hikâye (Sf. 548-550). Bu hikâyede evli iki erkek kardeşten birinin, diğerinin karısıyla olan cinsî münasebeti anlatılmaktadır. Bu cinsî münasebetin bir dedikodu olduğu anlaşılıyor ama, buna rağmen şüphesini gerçek sanan adam, karısı ile kardeşini öldürüyor!

Aşağıdaki satırlar bu hikâyedendir:

«Sevdiğim karımı düşünüyordum. Onu kardeşimin kolları arasında tasavvur ediyor, bu vaziyeti kafamda şekillendiriyordum.»

«Damdaki pencereden içeri baktım. İçerisi sanki birdenbire aydınlanmıştı. Gözlerim bu aydınlıkta karımın yatağını buldu. Kardeşim yanıdaydı. Saçları birbirine karışmıştı...»

İşte iki can, bu şüphe üzerine alınıyor ve sonunda kadının, yatağında yalnız olduğu anlaşılıyor!

Şüphenin, bazan insanları bir felâketin kucağına atabileceği konusunu işliyen böyle bir hikâyeye elbette ki yazılabilir. Fakat böyle bir konunun hikâyeye haline geleceği yer, köy enstitüleri gibi terbiye ve öğretim müesseseleri olamaz. Bir köylünün, kardeşi ile karısı arasındaki cinsî münasebeti kafasında şekillendirme (!), yatakta bu iki yakınının saçları birbirine

karışmış olarak görmesi gibi düşünce veya vakaların, «mademki köy beni kavat, karımı bir orospu zannediyordum» gibi cümlelerin, yağları on beş ile yirmi arasında olan kız ve erkek çocuklarının toplandığı milli eğitim (!) müesseselerinin çatıları altında yeri olabilir mi?

Sonra kızıl ağızların meşhur sakızı zenginlik - fakirlik ve şehirlilik - köylülük teranesi... Köy Enstitüleri Dergisi'nde köyden ve köylüden bahseden hemen bütün yazılarda, az veya çok, bu teranelerin benzeri sözler ve fikirler bulmak mümkün.

İşte 4. sayıdaki «Demokrasi ve Sosyalizm» başlıklı tercümeden iki cümle:

«Çoğunluk olan fakirler azınlık olan zenginlerin menfaat ve hegemonya hırslarının tatminine âlet edilmişlerdir.» (Sf. 590).

«Zenginler daima fakirlere hâkimdir. Bundan dolayı fikir mirasına çoğunluk olan fakirlerin ulaşmasına imkân yoktur.» (Sf. 592).

İşte «Elif Teyze» hikâyesinden Elif Teyze'nin köylü ağzı ile yaptığı şehir - köy mukayesesi ve tahriki:

«Bu köyde çoluk, çocuk, avrat, herif hep çalışıyor. Çalışmamıza göre de elimize geçen bir gat uruba, bir boz ekmek. Sizin gimî ayakkabılarımız sayısız degel. Üç dört yılda bir ayakkabı görüyoruz! Fistanlarımız parçalanmayınca yenisini alamamıyoruz.»

Sonra, bu milletin askerliğe karşı duyduğu sevgiyi, ona karşı olan kuvvetli bağları gevsetecek mahiyette yazılar... Derginin 3. sayısındaki «Bizim Köy» adlı piyes, kızıl dergilerde daha kuvvetlileri ve slaylıları görülen, askerliği mustalayıcı, işte böyle bir yazı... Piyeste, askerliğini yapmakta olan bir delikanlının çürüğe çıkıp da röye dönmek için ayağını trene çığnettigi anlatılıyor. Sonra, köyde pek çok çocuğun ölmesine karşı az doğum olmasının kabahati de babaların askerde olmalarına bağlanıyor. Bu suretle, genç dimağlara, askerliğin bir ayak feda edilecek kadar korkulu bir ocak olduğu ve doğum azlığının da erkeklerin bu korkulu

ocakta toplanmalarından ileri geldiği yerleştirilmeye çalışılıyor.

Bu dergilerdeki, dini - en azından - hafife alan yazılara gelince; bu hususta sadece bir tek misal kâfi gelecektir. Bu misal, 2. sayıdaki «Tanrı?» başlıklı kitap tanıtma makalesidir (Sf. 301-304).

«Tanrı?», 1943 de yayınlanmış bir kitabın adıdır. Bu kitabı tanıtmak için yazılan yazıda hem yazı sahibinin fikirleri, hem de kitapta yer almış düşünceler var.

Yazıda, dinî inançlar «geri inanış» olarak vasıflandırılıyor. Bazı aydınların «bu çürük şeylere» bilerek inandıkları kaydediliyor ve «bu iptidai ve geri inanışlar»ın yaşatılmaya çalışılmasının «devrimlere ilgisiz, kör ve sağır» kalmakla mümkün olduğu kabul ediliyor.

Bir aydının, bir sanatkarın ve hattâ bir ilim adamının «hiçbir yaşama etkisi ve yetkisi bulunmayan» şeylere inanıp ibadet etmeleri ayıplanıyor ve Avrupada dine büyük ehemmiyet verildiğini ileri sürmenin «kalkınma savaşına yeni girmiş olan toplumumuz için çok zararlı bir gaflet» olacağı söyleniyor. Hıristiyanlık ile İslâmiyet, tesirleri bakımından ele alınarak, geçmişte her ikisinin de «toplumun zararına işlediği», fakat bugün hıristiyanlığın dinî kurumlarının ancak bir fantazi olarak mevcut bulunduğu, İslâmî kurumların ise kütlelerin üzerinde tesirlerinin hâlâ devam ettiği belirtiliyor.

Kitabın fikirlerinin hulâsa edildiği bölümde ise, insanlığın ilk devresindeki iptidai Tanrı fikri ile «Tanrıların sonuncusu!» olarak vasıflandırılan «Muhammed'in haber verdiği» Tanrı'nın benzeyen tarafları bulunduğu, din müesseselerinin bugün insanlığı ve onun biyolojik dinamizmini takip edemedikleri belirtiliyor ve yazı şu hüküm ve dilek ile sona eriyor:

«İnsanlık tarihinin ne acınacak anlayış kabiliyetsizliğidir ki ilk zamanlar en basit, hattâ hayvan derecesindeki iptidai fertlerin hayallerinde beliren minnettarlık veya korkunun mahsulü olan Tanrı fikri de, sonradan gelen daha müttekâmil insanlar büyük bir değer ve ehemmiyet vermişler ve bu uğurda birbirlerinin kanını

İçmekten bile kaçınmamışlardır. Ümit edelim ki yarının dünyası imanına, göklerden gelecek görünmez kuvvetler ve fi-

TÜRK AZINLIKLARININ KADERİ

Prof. Dr. ORHAN TUNA

Kıtalara yayılmış büyük Bir imparatorluğun mirasçısı olan biz Türk'lerin, bugün yabancı memleketlerde birçok ırkdaşları bulunacağı aşikârdır. Çeşitli ülkelere dağılmış olan Türk azınlıklarının kaderi bizi daima yakından meşgul etmiş, bu vatançüda insanların kederleriyle kederlenmiş, sevinçleriyle neşelenmişizdir.

Ancak, Türk halk efkârı bu bahtsız insanlar hakkında çok zaman kötü haberler almakta, bundan elem ve ıstırap duymaktadır. Yugoslavya Türklerinden sonra, Bulgaristandaki ırkdaşlarımıza reva görülen eza ve cefa şimdi de Irak'taki Türklerin maruz kaldıkları fevkalâde kötü ve gayrı insani muameleler sistemli şekilde devam etmektedir. Hükûmetin bu hâdiseleri hassasiyetle takip ettiğine şüphe olmamakla beraber, ötedenberi umumî ve küllî bir «Türk azınlıkları politikamızın» mevcut bulunmadığına da işaret etmek yerinde olur. Bu politika muayyen bir vekâlete mal edilmeli ve Anavatandaki Türklerle yabancı memleketlerdeki Türk azınlıklarının kültürel, iktisadî, sosyal yaşayışları, siyasi durumları hakkında devamlı bilgi verilmelidir. Fikrimizce Maarif Vekâleti pek alâ böyle bir fonksiyonla tanzim edilebilir. Bugün komşu memleketlerde yaşayan ırkdaşlarımız hakkında sağlam malûmat sahibi pek az insan vardır ve ancak vahî mve nahos bazı hâdiselerin ortaya çıkmasından sonra, Türk umumî efkârı Türk azınlıkları ile gazete sütunlarında sathî bir temas temin edebilmektedir.

Filhakika bize nazaran yabancı diyarlarda pek az ırkdaş ve vatandaş sahibi bulunan Avrupa memleketleri dahi, bu azınlıklar meselesini umumî prensip ve müesseselere bağlamışlar, bunların yaşayış ve davranışlarını adım adım takip etmekte bulunmuşlardır.

zik ötesi fikirlerle beslenmesin!..»

Dergilerde, başka hiçbir gey bulunmasa, sadece bir kitap tanıtma vesilesiyle ortaya konan şu fikirler, bu müesseselerde estirilmek istenen (ve şüphesiz estirilen) havanın mahiyetini anlamak için kâfi gelir.

Enstitüleri gençlerin okuyacağı bu dergilerde şehvet hislerinin ifadesi ve tahriki ile dolu, fakir sınıfı zengin sınıfın aleyhine kışkırtan, köylü - şehirli iklimi fikrini kafalara sokmağa çalışan, askerliği kötü gösteren ve nihayet dinin geri bir inancı olduğunu ifade ile Tanrı'nın varlığı veya yokluğunu münakaşaya yeltenen fikirler ileri sürülmesinin sebebi nedir?. Bu son yazıda, yarımkı insanlığın kavuşması temenni edilen «ihtirassız, yalansız, insanî, rasyonel ve reel taze din» acaba hangi dindir? Ve yine yazıdaki Tanrı kelimelerinin, Nâzım Hikmet'in şiir (!) lerindeki gibi ısrarla küçük harfle yazılması, acaba, bir tesadüf müdür?.

Hani, köylerden getirilen bu gençlere enstitülerde daha çok köy için lüzumlu pratik bilgilere öğretilenekti? Hani, sadece nazari bilgi sahibi öğretmen okulu mezunları köylerimize faydalı olmaktan uzak buldukları için bu müesseseler kurulmuştu?.

Acaba, köylerde köylünün ve hayvanının sağlığını, ekininin verimli olmasını sağlamak ve köyün her derdine devâ bir penisilin öğretmen olmak üzere yetiştirilmek istenilen bu gençlere, felsefe sistemleri ve devlet rejimlerini mukayese ettirmek ve böyle mukayeseler sonunda onlara: «komünist diktatörlüğü, vatandaşlarının kişisel gelişmesini sağlıyor ve geliştiriyor!» (Sayı: 4, Sf. 595) şeklinde Kızı Rusya'yı övücü hükümlere götüren kuvvet nedir? Acaba, köyünden Müslüman bir Türk çocuğu olarak çıkararak enstitülere gelen ve orada kafayı işletici nazari bilgilerden çok kol işlerle meşgul edilen gençlerin, ata dinlerini hor görmeleri neden? Ve hepsinden daha mühim olarak, filozoflar veya bilginler arasında tartışma konusu olan büyük meselelerin, bu enstitüleri çocuklar tarafından ele alınmasını ve işlenmesini sağlayan hangi

mucize?.

Kremlin'in, bütün dünyada kullandığı telkin ve kışkırtma usullerini bilerek, memleketsever bir düşünceyle bu soruların cevaplarını verdikten sonra, köy enstitülerinin Türkiye'ye faydalı müesseseler olarak yürütüldüklerini kabul etmek mümkünse, artık buna karşı söylenecek bir söz kalmaz.

R U H

Ruh kaynayan bir kazan,
Dışı içine bağlı.
Kader'i alma yazan
Tanrı gücüne bağlı!..

Ömür çerağı ateş,
Ahn akında güneş,
Tanrı huzurunda eş
Dizilir sollu sağlı.

Ruh kaynayan bir kazan,
Ruh göklerde dolayan,
Ruh melekle buluşan,
Gönül ucuna bağlı!..

Yılanhoğlu İsmail Hakkı

SÜPHAN DAĞLARINA SESLENİŞ

Bir devri konuşur semâya kadar
Süphan'lar içinde Süphan Dağları.
Uzanır Hazret-i Mevlâyâ kadar
Destanlar içinde Süphan Dağları.

Dorukları, ufakları yol etmiş,
Yeşilliği «Tanrıdağ»a kol atmış,
Gölgesinde düşmanları kül etmiş
Zamanlar içinde Süphan Dağları.

Bir çevresinde Muş, yöresinde Van
Bizans Ordusu'nu burda kuşatan
Her taşı, toprağı tarih, kahraman
Meydanlar içinde Süphan Dağları.

Tekbîr sesleriyle dalgalanarak
Çekildi burçlara «Gök, Altın Bayrak».
Alp Arslan'ın kaftan'na benzer, ak
Dumanlar içinde Süphan Dağları.

Bir orduyu Malazgirt'te bozduran,
Afşin'leri Bizans'larda gezdiren,
Alp Arslan'ı tarihlere yazdıran
Fermanlar içinde Süphan Dağları.

Azmi GÜLEÇ

(*) Şâirin yayımlanacak «Malazgird Destanı»ndan.

İlâhiyat Liseleri

Gerek «kültür ve sanayi merkezleri» projesinin gerçekleşmesinde, gerek köyün mânevî bakımdan kalkınmasında büyük bir rol oynayacağı muhakkak olan diğer müessir bir tedbir de İlâhiyat Lisesinin açılması olacaktır. Diğerleriyle aynı seviyede olup fazla olarak dinî bilgileri ihtiva eden bu liselerin gayesi, köye hem öğretmen, hem de din adamı, yâni hoca yetiştirmektir. Bu mekteplerden mezun olanlar, tıpkı «öğretmen liseleri»nden çıkanlar gibi, bir veya iki senelik bir mesleki, yâni pedagojik formasyona tâbi tutulduktan sonra köye ya başöğretmen, veya sadece öğretmen olarak gönderilecek, fakat bunlar, aynı zamanda, din adamlarının vazifelerini de yapacaklardır.

Böylece öğretmen - hoca ikiliği ortadan kalkacağı gibi köy de benimsiyeceği, itimad edip inanacağı bir münevvere kavuşmuş olacaktır. Bunun faydaları, akli selim sahibi her insanın kabul edebileceği gibi saymakla bitirilemez. Çünkü bununla hakikatte sadece öğretmen - hoca ihtilâfı bertaraf edilmiş olmuyor, aynı zamanda asırlardanberi devam eden münevver - köylü ikiliği, onun münevvere olan itimatsızlığı, hattâ düşmanlığı da ortadan kaldırılmış oluyor. Bu arada köyü kalkındırmaya memur mütehasss heyetin tavsiyelerinin kabul edilmesinde, yapılacak işlâhatın temin edeceği faydaların anlaşılmasında, siyasî ve iktisadî ahval hakkında bilgi verilmesinde, erişkinlerin yetiştirilmesinde, ilk tahsilin rağbet görmesinde, dinî nîlâkiyle kavranmasında tehlikeli dış propagandalara mukavemet etmekte bu hoca öğretmenin büyük bir rolü olacağını, diğer memleketlerde yapılan tecrübe ve müşahedeler göstermektedir. Meselâ Peru'da Viru vâdisinde, köylülere çok muntaç oldukları suyu temin etmek maksadı ile, hükûmetin giriştiği bir teşebbüsün bu nevi bir itimatsızlığa kurban gitmesi, buna mukabil Hindistanın bir çok yerlerinde yeşil gübre kullanılması tavsiyesinin muvaffakiyetle neticelenmesi gibi. (1)

Ancak her tedbir gibi, bunun da muvaf-

Prof. Dr. Mümtaz Turhan

fakiyetle tatbik edilmesi, bazı şartlara bağlıdır. Bunların başında, bu hoca - öğretmenle diğer arkadaşları arasında tam bir ahengin bulunması şartı gelir. Bunlardan biri aşırı olmayan bir dindarlık zihniyetiyle yetiştirilirken diğerleri, ham, tek taraflı, mesnetsiz, dar bir materyalist görüşe nazaran yetiştirilmelidir. İşte bu makatla her iki öğretmen gurupunun da, aynı programia, aynı seviyedeki hocalar tarafından liselerde yetiştirilmesi düşünülmüştür. Binaenaleyh bugünkü ilköğretmen okullarının da behemahalî liseye çevrilmesi lâzımdır. Sadece bu tedbirin muvaffakiyeti için değil, bütün maarif sisteminin müessir bir şekilde işleyebilmesi, öğretmen mesleğinin de rağbet görmesi için de, bu değişikliğe ihtiyaç vardır. Çünkü bugün ilköğretmen okullarına girenler, büyük bir ekseriyetle bu merhalede kalacaklarını düşünmektedirler. Halbuki bu okullar liselere çevrilip talebeler arasında büyük bir kabiliyet gösterecek olanlara lise, hattâ üniversite hocası olmak üzere, üniversitede veya Avrupada tahsil etme imkânı tanınsa, bir çok kabiliyetli gençler bu mekteplere girmeye can atacaklardır. Şüphesiz bu esnada bütün öğretmenlerin, hangi kademede olursa olsun, refahı düşünülmüş olmalıdır. İlâhiyat liseleriyle öğretmen liselerinde fevkalâde bir kabiliyet gösterenler, üniversiteye veya Avrupaya gönderilirken geri kalanları, köylerde öğretmen, hoca - öğretmen olmak ve mesleki formasyona tâbi tutulmak üzere, bir veya iki sene için, eğitim enstitülerine gönderilirler. Böylece memleket maarifi için bir felâket

★

GELECEK SAYIMIZDA:

- 1) — Ahmet, Aziz, Arif, Ali gibi başı A ile başlayan tam 30 solcu ve komünistin adını vereceğiz.
- 2) — Her sayı bir solcu eser sayfamıza devam edeceğiz.

★

olan ve onun seviyesinin düşmesinde büyük bir rol oynayan bu hüviyeti belirsiz müesseselere de, faydalı bir fonksiyon kazandırılmış olacaktır. Aynı zamanda üniversiteler, ilköğretmen okulları mezunlarını kabul etmiyor diye de müstakil Yüksek Öğretmen Okulları açmak garabetine düşülmesi önlenecektir. Bu suretle Türk maarif sistemi, tam bir vahdet içinde, büyük bir tenevvü göstermesine rağmen, seviye bakımından tecanüsü muhafaza ederek yalnız ehliyetlilerin bir kademedan diğerine geçmesine yarıyacaktır. Bu sistemin içerisinde hiç bir vakit ilmî bilgi ve kabiliyetin yerini, sadece meslekî tecrübe tutamayacaktır. Yani, meslekî tecrübe, ilmî bilgi ve kabiliyetin yerine geçemeyecek ancak onlarla birlikte olduğu zaman bir kıymet kazanacaktır. Türkiyenin kalkınmasında, ne ilk, ne de orta tahsilin hiç bir faydası olmadığı, daima gözönünde tutularak bu hususta memleketin maddî ve mânevî gücünü aşan, lüzumsuz bir istical ve gayrete kapılmamalıdır. Türkiyeyi kalkındıracak maarif sistemi, ancak kaliteli insan yetiştiren maarif sistemidir.

İkinci mühim nokta da, Türk münevverlerinin artık memleket gerçeklerini kabul edip ona göre tedbir almakla mükellef olduklarını duyabilecekleridir. Bu zarurete uymadıkça, Türk gerçeklerini inkâr edip onun dışında tedbirler aradıkça bu memleketin hiçbir meselesinin halledilemeyeceğini bilmelidirler. Bu prensiplerin dışında alınacak tedbirlerin, ancak zarar vereceğini son otuz senelik tecrübeler bile göstermeğe kâfidir. İşte bu gerçeklerden biri de, Türk halkının Müslüman olması ve böyle de kalma arzusudur. Bir imparatorluk pahasına elde edilen bu tecanüsün bozulması Lübnan'daki gibi ancak bir facia yaratabilir. Kızıl kundakçı ile, ona kanan bir avuç gafil münevverin, biz Müslüman kaldıkça Avrupahlıların husumetinin üzerinden eksik olamayacağı, dinin terakkiye mâni olduğu, hurafelerle dolu bulunduğu, dire bağlığın, veya dinî terbiyenin aramızdaki mezhep farkları dolayısıyla zarar vereceği şeklindeki iddiaları, birer safsata dan ibarettir. Zira, sosyolojî bize dinsiz hiç bir cemiyetin bulunmadığını, dinin insanın en aslî ihtiyaçlarından birini tatmin

ettiğini, ilmin onun yerine geçemeyeceğini, binaenaleyh bir kültürde cemiyetin aslî ihtiyaçlarını tatmin eden her müessese gibi, dine de dokunulmaması icap ettiğini, aksi takdirde, Komünistlerin başlangıçta dini kaldırmak için giriştikleri mücadelede Rus köylülerini putperest yapmaları gibi bir neticenin elde edileceğini, gayet sarîh bir şekilde öğretmektedir. Diniñ terakkiye mâni olduğu iddiası, yukarıda münakaşa edilmişti. Burada, sadece, bugün en medenî milletlerin aynı zamanda en dindar milletler olduğuna işaret edilmekle iktifa edilecektir. Mezhep farklarına gelince, bunların geçmişteki kadar mühim olabileceğini zannetmiyoruz. Bunlardan bir çoğunun cehalet eseri olduğu muhakkaktır ve, zamanla, ortadan kalkacaktır. Bununla beraber her köy veya cemaate, kendi mensuplarından bir hoca göndermekle bu mahzur bertaraf edilmiş olur. Diğer taraftan Türkiye'de gayri müslim, diğer bütün cemaatler, serbest bir şekilde dinî terbiye alırken, büyük ekseriyeti bu nevi sudan bahanelerle bundan mahrum etmenin mânası anlaşılammaktadır. Mamafih, başta kızıl kundakçı olmak üzere, bu iddiaları ortaya atanların çoğu, bunlara bizzat inanmamakta ve bunların bir safsatadan ibaret olduğunu bilmektedirler. Ancak onların bildikleri diğer çok mühim bir nokta da, bugün Türkiyenin ayakta durmasını, millî bazı hasletleri dinî hislerine borçlu olmasıdır. İşte Kızıl yobazın, inkılâp ve lâiklik prensiplerinin perdesine sığınarak harekete geçmesinin başlıca sebebi de, bunu bilmesidir. Fakat bu arada, asıl üzücü olan nokta, bazı Türk gençlerinin kendilerini, bilmeyerek, bu nevi safsatalara kaptırmış olmaları ve memleketi cidden kalkındıracak tedbirler yerine bilâkis onu yıkacak propagandalarda çareler aramalarıdır.

Zira dâva, eğer Türkiye'nin kalkınması ise o, ne sadece çarşafın, ne birden çok kadınla evlenmenin ortadan kalkması, ne de ilk tahsil ile mümkündür. Çünkü bunlar dinden ziyade muayyen iktisadî şartların, yaşayış tarzlarının meydana getirdikleri, netice mahiyetinde içtimai hâdiselerdir. Hakikatte politigami, Müslü-

Nevşehir

Gelip ey yolcu bir gün
Geçersen Nevşehir'den,
İmaret, Sûr, Cami,
(Buyur) der hepsi birden
Ya bir miğfer, ya bir tuğ
Belirmiş her kabirden,
Yakın tarihi Türk'ün,
Uğuldar Nevşehir'den.
Ve cundiler işaret,
Ahrlar bir emirden
Ya Kurra'daa cihet sor,
Ya destur al Vezir'den,
Gelip ey yolcu bir gün,
Geçersen Nevşehir'den.
Eserler var ayakta,
Mübarek bir devirden.
Kitaphıklar kitaplar,
Yapılmıştır fikirden.
Güzeller Nevşehirde,
Şiirdendir, Şiirden.
Kemerler var örülmüş,
İlahiden, zikirden?
Veliler türbe, türbe,
Ki müstağni nezirden.
Işıklar müjdelerdir,
Regaipden, Kadirden;
Sabır, mermer, irade
Demirdendir, demirden.
Ki bir mamûre doğmuş,

Acı İlahat Aşya

Tadımlık bir gelirden,
Güzeller Nevşehirde,
Şiirdendir, şiirden.
Hulûl et tahlıkla,
Sakañ zordan cebirden.
Akisler ninni ninni,
Gelir bağdan şehirden.
Erir fruze gökte,
Akar zümrüt nehirden.
Doğar bir Lâle devri,
İlahî bir fecirden,
Dilimdir şurda Narköy,
Kesilmiş Nevşehir'den.
Görürsün, Tanrı yüzler
Yaratmıştır, bedirden.
Gelip ey yolcu bir gün
Geçersen Nevşehir'den
Utangaçlıklarında,
Eser yoktur kibirden.
Güzeller Nevşehir'de,
Şiirdendir, şiirden.
Ki mevzun göğse saçlar,
Dökülmüştür Nesirden
Köpüktendir bedenler,
Ve kırpıklar sibiriden.
Doğarlar Lâle Lâle,
İlahî bir fecirden...
Gönüller zır kuşansın,
Geçerken Nevşehir'den.

man olmayan diğer bütün cemiyetlerde de rastlanan bir hâdisedir. Bunun kanunla, zorla ortadan kaldırılması ya mümkün olmamakta veya, kısmen muvaffak olunduğu takdirde de, fuhşun çoğalmasına sebep olduğu için, fayda yerine, zarar vermektedir.

Halbuki bunun yerine memleketi hakikaten kalkındıracak, yukarıda tavsiye edilen tedbirler gibi hakiki çarelere başvurulduğu zaman, bunların kendiliğinden, bir nesil zarfında, ortadan kalktıkları görülmektedir. (2)

Bu itibarla halkın cehaleti, onun batıl itikatları ve hurafeleriyle mücadele etmek onun zihniyetini değiştirmek isteyen münevver, işe kendisinden başlamalı, ilkin kendi bilgisini arttırmalı, ilmi esaslar da-

hilinde kendi zihniyetini düşünüş tarzını değiştirerek yukarıdaki safsatalara benzer kanaatlerden, batıl itikat ve hurafelerden kurtulmaya çalışmalıdır. Bunda muvaffak olamadığı takdirde, rehberlik hakkı gibi selâhiyetini de kaybedecektir.

Prof. Dr. Mümtaz Turhan

(1) Bu hususta bakınız : M. Turhan: Teknik Değişmelerin Sosyal Tesirleri: Tecrübi Psikoloji Araştırmaları, Cilt 2, Edebiyat Fakültesi yayınlarından, 1958, İstanbul.

(2) Bu hususta, yukarıda ismi geçen «Teknik Değişmeler» adlı makale ile yine muharririn «Kültür Değişmeleri» isimli kitabına bakınız.

Yazan: Dr. Baymirza HAYIT

Ruslar bugüne kadar Türkistan'da emperyalizm maskesi altında kesif bir Ruslaştırma hareketine teşebbüs etmişlerdir. Bu cümleden olmak üzere 1928-1929 da «Arab harfleri» yasak edilmiş yerine «Rus harfleri» ikame olunmuştur, 1938 de ders programlarına ilâve edilen Rusçanın 1957 de Türkistan'ın ikinci bir «Ana dili» olduğu açıklanmıştır.

Sovyet dil bilginlerinin kanaatine göre, Türk - Özbek lehçesi % 18 nisbetinde saf rusça kelimeleri ihtiva etmektedir. Bunun gibi Türkistanlıların isimleri de sonlarına «OV» veya «EV» eki olmak suretiyle ruslaştırılmıştır.

Özbekistandaki 40.000 kadar öğretmen den % 54.4 ü Rustur. Bu Cumhuriyetin 36 yüksek okulunda 22.000 Rus ve 13.000 Türk tahsil etmektedir. Halbuki Ruslar, buradaki nüfusun ancak % 5.8 ini teşkil eder.

Taşkent Tıp Fakültesi 25 sene içinde 4814 mezun vermiştir. Bunların ancak % 20 si Türktür. Son on sene içinde Taşkent Üniversitesinden ancak on Türk doktor olabilmıştır. Sovyet Özbekistanındaki 8072 hekimden sadece 1738 ini Türkler teşkil eder. Türkistan'ın diğer Sovyet Cumhuriyetlerinde de durum böyledir.

Parti teşkilâtının mensupları

Türkistan'da komünist partisi teşkilâtının vaziyeti de başka türlü değildir. Burada komünist Ruslardan iki sekreter bulunur, 560.000 kadar aza ve namzedi ihtiva eden komünist partilere Rusların iştiraki % 80 in üstündedir. Türkistan'daki komünist partisi devamlı Sovyet çalışmalarının bir neticesi olmuştur. „Zira 1918 e kadar hiçbir Türk komünist yoktu.

Hükümlerlik hakları

Bütün bu hâdiselere ait izahattan sonra Moskova'nın boyuna bahsettiği şu TÜRKİSTANIN HÜKÜMLERLİĞİNDEN ne gibi bir iz kaldığı hususu caî sualdir. Yukarıdaki vaziyet onun bir Rus kolonisi olduğunu göstermiyor mu? Ama bu muameleye kimse karşı gelemez. Kim MİLLÎ ahalâkardan bahsederse MİLLİYETÇİ ve HALK DÜŞMANI telâkki edilir ve lânetlenir. Kim Yaşasın Moskova, yaşasın Rus

ağabeyimiz derse derhal mükâfatlandırılır.

Türkistan'da hükümler denilen devlet Moskova'nın müsaadesi olmadan ne harıçte temsil edilmek, ne sınırlarını emniyet altına almak, ne dahill sınırlarında tâdilât yapmak, ne memur tayin etmek, ne millî harp kuvvetine mâlik olmak, ne Moskova'nın emir ve nehiyelerini değiştirmek, ne kendi iradesiyle kanunlar vazetmek, ne de hükümet sistemini serbestçe tayin etmek ve millî an'anelerini muhafaza etmek imkânına mâlik değildir.

Bir «Sovyet mucizesi»

Rusya Türkistan'daki müstemlekeleştirme hareketlerini doğu milletlerinden gizlemeğe çalışmaktadır. Son zamanlarda Türkistan'a çok sayıda şarkiyatçı davet edildi. Onlara gülen çocuklar, Kolhoz işçileri, Lenin resimleri ile süslenmiş kütüphaneler, tiyatro binaları, atölyeler ve üniversiteler gösterildi. Bundan zaşka ziyaretçiler Türkistan'daki Sovyet sisteminin başarıları hakkında istatistik rakamlarından da hayrette kaldılar. Fakat bir Türkistanlı ile serbest bir şekilde konuşmak şimdiye kadar hiç kimseye nasip olmadı. Bu yabancı misafirler vatandaşlarına dönüşlerinde Asyanın kalbindeki «SOVYET MUCİZESİ» nden bahsettiler ve böylece kendi topraklarında Sovyet propagandasının tohumunu attılar.

Kremlinde Türkistan'ın rolü

Ruslar, Türkistan'sız bir Asyalı kuvvet olamazlardı. Moskova Türkistan yoluyla direkt olarak ASYA - AFRİKA memleketlerinin meselesine nüfuz edebilmiş ve tam mânasiyle müstemlekeleştirilmiş bu doğu toprağı üzerinden «ANTIEMPERYALİST BİR DEVLET» rolünü oynayabilmiştir.

1919-1920 arasında Türkistan'ın doğudaki ehemmiyeti hakkında Ruslar şu noktai nazara sahiptiler: «Doğuya komünist Rus isimleriyle girmeye çalışmak kısa zamanda başarısızlığa uğramak demektir. Düşmanlarımız orada bizim eski tipte bir Rus emperyalizmi peşinde olduğumuzu propaganda etmektedir. Fikrilerimizi komünist Türkistanlı ve Kafkasyalı veya islâm isim

ler tarafından temsil etmelidir.»

Seneler bu tezin tahakkuk ettirilmesile geçti. Hakikaten 1957 yılına kadar pek çok Türkistanlı doğuda Rus ve komünist emperyalizminin sözcüsü ve adamı oldular. Bu arada Sovyetler Birliği komünist partisi sekreteri - hariciyede de mühim bir mevki sahibidir - Muhiddinov, Raşidov «Asya - Afrika Devletleri Tesanüdü Sovyet Komitesi» Reisi Tursunzade, Moskova Doğu Sanatı Enstitüsü Müdürü: Gafurov ve Raşidov, Babakanov gibi hepsi doğuda Sovyet Rusyaya itibar temin eden propogandanın mühim şahsiyetleri...

Doğrusu Moskova mahirane bir şekilde Türkistan'ı kolonileştirme politikasını gizleyebilmiş, doğuya karşı da ANTI - EMPERYALİST rolünü oynamaya muvaffak olmuş ve böylece TÜRKİSTAN FACIASI bir Moskova komedisine inkılâp etmiştir.

Acaba şimdi kim kimi cezbedecek? Moskova bunu düşünüyor. Hür Doğu; Türkistan mı? Türkistan Hür Doğuyu mu?. Her şeye rağmen Sovyetler mütemadiyen kendi sistemlerini hür doğu'ya yaymaya çalışıyorlar. Bunun için de TÜRKİSTAN'ın ROLÜ kuvvetlendiriliyor. Moskovanın maksadı aşağıdaki ifadelerden sarîh olarak anlaşılmaktadır:

«Türkistan dünya tarihinde Asyanın Avrupaya açılan kapısı rolünü oynamıştır. Bu defa onun Avrupanın Asyaya açılan kapısı olduğu muhakkaktır. Dünya ihtilâlinin bugünkü merkezi olan Sovyet Rusyada Türkistan yoluyla Asyaya sosyalist ve politik kurtuluş fikri zerkesilmelidir.» (Dzhizn Nacional Nostez, Moskova 1919, sahife 1). Bu tez bugün kaybolmuş değildir, bilâkis tahakkuk etme yoluna girmiştir.»

6 MİLYON ÖLÜ

1918 den 1938 e kadar Türkistan'da Ruslar muhtelif yollara başvurmak suretiyle 6 milyonun üzerinde Türkistan'lı öldürdüler. Bununla beraber Türklere milli şahsiyetlerini, kültürlerini, dillerini ve dinlerini muhafazaya muvaffak olmuşlardır.

Bu itibarla Türkistan'da Rus hâkimiyeti hiçbir zaman garanti edilemez. Türkistan Rus imparatorluğunda daima bir çibanbaşı olarak kalmıştır. Ne Çarlık, ne de Sovyet Ruyası burada kendisini emin his-

setmiştir.

Türkistan yabancı hâkimiyetine karşı mücadele etmiştir ve etmektedir. Bu halde Doğu ve Orta Avrupanın diğer halkları gibi kendi kendisini idare etmeğe ve hürriyet içinde yaşamağa hakkı vardır.

İstikbalin Türkistan'ı ise Sovyet sisteminde değil, milli hâkimiyet prensibine istinat edecektir. En olgun, en millî mânada...

Kukla Reiscumhur (Özbekistan'ın) Raşidov ve bunun Moskova'daki efendileri gibi hakikatleri tahrif etmeğe ve başkalarını aldatmağa çalışanlara bir Türk atasözünü hatırlatırız:

«Güneş balçıkla sıvanmaz.»

(Batı Almanya'nın Basler Nachrichten gazetesinden) tercüme edilmiştir.

Tercüme: K. Öztürk

Sarmaşık

— Şu gördüğün çiçek ne şık!

— Çiçek değil o, sarmaşık.

— Fakat güzel.

— Güzel fakat,

Ederse bir kuruş o, sat!

— Güzelse bir çiçek, yeter,

Ki hüsnü en büyük değer.

— Yılan da bir nevi çiçek,

Nakış nakış ve renk renk!

Zararlıdır o şey ki, bil,

Çiçek değil, güzel değil.

— Çiçek nasıl verir zarar?

— Bu, yemyeşil fidan arar;

Sarar emer, emer sarar;

Fidan odun olup yanar!

Dedimya ben: «O sarmaşık»

Ne sırnaşık, ne sırnaşık

Bir ot! ürer o her sene..

Yabancı sokma bahçene.

Hasan Basri ÇANTAY

D e ğ e r l e r

Asrımızın maddiyat asrı olduğunu ve gökteki âlemlerin mahiyetine nüfuz etmekle meşgul bulunan fen devrinde maneviyatın yeri olmadığını, ulvî hislerin yok olmağa başladığını zaman zaman iddia edenler yanında manevî değerlerin medenî dünya telâkkiyatı ile birlikte yaşaması lâzım geldiği ve sadece fennin inkişafıyla cemiyet hayatiyetinin imkânsız bulunduğu düşüncesini savunanlar da vardır. Filhalka, zamanımızın birinci şıkkı düşünen ve savunanları haklı çıkaracak derecede servete ve menfaate dayanan hâdiselerin müşahhas misalini teşkil edecek bir çok belirtileri meydana koyduğu için ahlâkî meziyetlerin ertk günbegün mahvolmağa yüz tuttuğunu düşünerek üzülenler çoğalmıştır.

İhtirasın yükselen göz kamastırıcı ihtişamı arkasında kabuğuna çekilmiş öyle kalpler, öyle ulvî hislerle dolu vicdanlar vardır ki, bunları hiç bir maddî kuvvetin ihtiras ve menfaat heyulâsı ihtişamın yıkmak, yok etmek şöyle dursun rahnedar kılmasına dahi imkân tasavvur olunamaz. Cemiyeti, millî asalet ve besaletin kökleymiş olan şan ve şeref kaynağını imha tehlikesinden kurtaracak kuvvet, işte bu derin meziyetler ve cevherlerdir. Yegâne teselli kaynağımız olan bu haleti ruhiyeyi belirtecek birçok hususiyetler hâlâ içimizde sırası geldikçe meydana çıkan bir çok vâkıalarla göze çarpmaktadır. Ölüml tehlikesi altındaki bir hastaya radyo ilânı üzerine kan bağışlamak için hastahaneye koşanlar, bir düğün sırasında düğün sahibine, felâket anlarında felâketzedelere maddî ve manevî yardımda bulunmak için koşmaktan haz duyan insanlar ahlâk âleminin menfaat ve ihtiras şeameti yanında daha kökten âbideleşerek dimdik durduğunun delilleridir. Daha da çoğaltılabilecek bu misaller, hepimize gurur ve iftihar vesilesi veren bu teselli kaynakları yanında gayri meşru kazançla yükselen servet âbidelerinin elbette ki bir değeri olamaz; onlar sabun köpüğü gibi kabarıp

az zamanda sönerken fazilet ve meziyete dayanan kitle ebedî varlığını gönüller kâşanesinde daima muhafaza edeceklerdir.

Hükûmetin eğitim mevzuunda bu asil ve ulvî hisleri geliştirecek tedbirlere daha fazla ehemmiyet vermesi lâzım geldiği gibi fert olarak tek tek, cemiyet olarak da hepimizin bu iç güdüdeki tezahüratı besleyici, çoğaltıcı teşvikkâr hareketleri esirgememesi lâzımdır; ehliyetleri takdir etmek ve semeredar kılmak lüzumu da bu temenniye dahildir.

Avukat Kenan YALVAÇ

BAŞKA

— Kıymetli Diplomatlarımızdan
Celâl Çahşlar Ağabeyime... —

Diyarı gurbetin enginliğinde;
Ellere kalemî alışlar başka..
Vatan duygusunun zenginliğinde;
Şerefli mâziye dalışlar başka...

Kastenyet sesleri raks ile ne hoş,
Dopdolu çekilen kadehler bombos,
Geceler ayıktır, gündüzler sarhoş,
İçmeden sızarak kalışlar başka...

Uyanık Endülüs gecelerinde,
En güzel mısraın hecelerinde,
İnsalnik vasfının nicelerinde,
Munis çehresiyle ÇALIŞLAR başka...

Madrid, 14 Mayıs 1959

BAHRİ ULAŞ

Neyi Bekliyoruz

M. Said ÇEKMEGİL

Sonumuzun zamanını bilmiyoruz. Belki yarın, belki hemen, belki beş on sene, belki yüz sene daha yaşayacağız.. Kim bilir? Bunu kimse bilemeyecektir.

Allahın müsaade ettiği ve haddi zatında var kıldığı kuvvetleri keşfederek Aya merdiven kurmayı düşünen yirminci asrın maddeci insanı, Allahın müsaade etmediği bu sırrı, yani ne zaman öleceğini bilemeyecektir.

Güneşin ne zaman tutulacağını bilen insanogl u kendisinin ne zaman öleceğini bilememektedir.

Madem ki öyle, madem ki daha ne kadar yaşayacağımıza elimizde bir senedimiz yok; madem ki, ebedî âlemdeki saadet ve sefaletimizi bu âlemde hazırlamağa, ister istemez, memuruz..

O halde, nasıl tembellik edebiliriz? Mümin için haram olan tembellik ancak felsefi şüpheler içinde, bocalayarak çıkamayan, fikri faaliyetlerini uyuşturan sefillere yakışır.

Müslüman tembel olamaz; çalışacaktır. Mesleki kabiliyeti hangi yolda ise orada.. Öyle ki, her Müslüman, kendi cemaatını devrinin İslâm olmayanlarından her bakımdan üstün kılmaya kadar..

Tarihi görmüyor muyuz? Yüksek İslâm dinamızınin ekseriyete hâkim olduğu devirleri bilmiyor muyuz?

Kanuniden biraz evveline kadar.. Dünyaya hâkimiyeti bizde, hamle bizde, ilim bizde, zamanın tekniği bizde, sanat bizde.. Bütün gayrimüslimler, o zamanlarda bizim noksanlarımızdan da aşağı idi..

Demek ki, çalışınca oluyormuş ve Allah çalışanı mahrum etmiyormuş.

Öyle ise biz niye çalışmıyoruz, bizi gerçek gerilerden de geri bırakan engelleri yıkmak için neden çabalamıyoruz?

Düşmanlarımızın; insanlığın düşmanları, ruhsuz bir madde peşinde, bizim aleyhimize kendi hesaplarına, müstehçen neşriyatlarıyla, safsata fikriyatlarıyla, adi ve iğrenç filmleriyle, bayağı sahneleriyle, seviyesiz san'atlarıyla.. hayvani istahlarıyla geceyi gündüze katarak çalışırlar da,

ebedî âlemin talipleri olan bizlere ne oluyor? Onlar kadar da çalışmıyoruz?

Geçen geçti artık! Bundan böyle talebe isek derslerimize, memur isek memuriyetimize, san'atkâr isek işimize, tüccar isek ticaretimize, hangi bilgi dalının âlimi ve talibi isek ilmi araştırmalarımıza.. ve en mühimi hepimizin müştereken, gücünün yettiği kadar, gayretini gütmekle mükellef olduğumuz dinimize karşı vazifelerimize sıkı sıkıya bağlanarak çalışmamız icap ediyor. Bütün insanların müştereken muhtaç oldukları bir tavsiye daha vardır ki: (Oku) Rabbimizin sevgilisine ilk hitabı bu olmuştur. Oku!

Seçerek, anlayarak okumak, bunun kadar faydalı bir meşgale göremiyorum.

İnsan Müslüman ise, okumaya, münevver olmaya daha çok mecburiyet hisseder. Bu mecburiyete en az günde on beş dakika olsun vakit ayıramıyanlara acımak gerek, bilhassa bu asırda..

Başta din gayreti olmak şartıyla, okumak gibi umumî vazifelerimizde ve hususî olarak da ayrı ayrı bulunan şahsî mesleklerimizde, elimizden geldiği kadar, çalışmazsak her iki âlemde de geri kalmaktan, mahcup olmaktan yakayı kurtaramayız. Geriliğin ve ahlâksızlığın baş kaynaklarından ilki değilse bile, ikincisi olan tembellikten kurtulduğumuz gün ferdi ve içtimai karakterimizin tekrar yükseleceğini naçizane hatırlatırken, hepimizi çalışmaya davet ediyorum!

Bu davete icabet ekseriyete kavuştuğu gün, ebedî saadete mutlaka, imtihan âlemindeki başarıya muhtemelen kavuşacağımız şüphesizdir.

Fakat (vudum duymaz) bir hissizlik içerisinde, gününü gün etmek isteyenlerin suursuz nemelâzımcılığı devam edip giderse, her gün gazetelerde okuduğumuz çeşit çeşit ahlâkî rezaletleri ilân eden iğrenç vak'alar — Allah korusun — bir gün bizlerin de kapılarını çalabilir. Gücünün yettiği, elinden geldiği, dilinin döndüğü.. kadar çalışmayanlar kapılarına kadar gelip çatan haysız ve rsız felâketlere müsthak olmağ sayılır.

Milletimizin çok üstün kabiliyetleri vardır. Bu kabiliyetlerin gelişmesi ve faydalı belirtileri şüphesiz parlak neticelere ulaşacaktır. Ancak tarihin bazı korkunç kayıtlarını uyanık bulunup hatırlatmayı faydalı buluyorum. Bir millete, hele bir milletin idaresi başında bulunan büyüklerince ihtiras ve şahsî münakaşa, vatani ve millî vazifelerin gerektirdiği bütün duyguları altedecek dereceyi bulan memleketlerde, çözülme ve çökme, kaçınılması imkânsız olan bir neticedir. Milletimizin hakiki mümessilleri olan bütün arkadaşlarının bu gibi eksikliklerden daima uzak

kalacaklarında asla şüphem yoktur.

Kurtulmak, yaşamak için çalışan ve çalışmak zorunda olan bir milletiz. Bunun için herbirimizin hakkı vardır. Salâhiyeti vardır. Fakat çalışmak sayesinde bu hakkı kazanırız. Yoksa arka üstü yatmak ve hayatını çalışmadan geçirmek isteyen insanların bizim içtimai topluluğumuz içerisinde yeri yoktur. Hakkı da yoktur. Halkçılık, içtimai meslektir.

Bütün bir millet halinde ölümle göze geldiğimiz mütareke günlerinden başlayarak bugüne kadar aldığımız yolları, atlattığımız sayısız güçlükleri bir daha beraberce hatırlayalım. Ne vakit bağladığı bilinmeyen zamanlardan beri istiklâl şerefi ile yaşıyan milletimiz en fecî bir yıkılma ile nihayet buluyor gibi görünmüşken esaret bağlarına karşı evlâtlarını ayağa çağırarak ataların sesi kalbimiz içinde yükseldi ve bizi son kurtuluş svagına davet etti. Artık ümitsizlik ve bezip gevşeme günleri arkada kaldı. Memlekete kurtuluş ve hakikat yolunu işaret etmiş ve bütün milleti kendi istiklâl bayrağı altında toplamış olan Millet Meclisi yeni çalışmalarına başlarken ben ufkumuzdan ağarmaya başlayan ışıkların, bu ka-

ÖLÜMÜNÜN 21.YILDÖNÜMÜNÜ

Atatürk

« Ben ufkumuzdan ağarmaya
felâket görmüş olan bahtsız
Olmasına D

dr felâket görmüş olan bahtsız vatanımızda hayırlı bir sabah olmasına dua ediyorum.

Kemâl ATATÜRK

Anıtkabirdesin

Anıtkabirdesin

O Anıtkabir ki bir vatan sanki
Şehit kanlarıyla yuğrulmuş toprağı
Senin döğüştüğün cephelerden alınmış
Senin ayak bastığın beldelerden
19 Mayıs güneşlerinin doğduğu yerden
Hatay'dan, Dumlupınar'dan
Edirne'den, İzmir'den
O şanlı Kars topraklarından...

Anıtkabirdesin

Artık rahat uyuyabilirsin
Bize emanet ettiğin toprakların içinde,
Sen bize verdin
Biz senden teslim aldık nöbeti,
Artık rahat uyuyabilirsin...

Anıtkabirdesin

Fakat
Seni yadeder hep Anafartalar,
Sakarya nehrinin dalgalarında
HALÂ hârelenir hayâlin,
Dumlupınar'da, Kocatepe'de

ATAYI HÜRMETLE ANIYORUZ

Diyor ki:

«başıyan ışıkların, bu kadar
atanımızda hayırlı bir sabah
ediyorum»

Yankısı çınlar durur
Hücum emrinin...

Anıtkabirdesin
Ne mutlusun ki sen
Türk olmanın hazzını duydun
Öyle ulusun ki sen
Bir Türk'ün dünyaya bedel olduğunu
Cihana o gür sesinle
Sen duyurdun...

Anıtkabirdesin
Sen Gazisin,
Sen Mustafa Kemâlsin,
Sen vatansın, sen tarihsin, sen bayrak
Senin ülkünü beller,
Senin zaferlerini okuruz
Yaprak yaprak...

Anıtkabirdesin
Anıtkabirdesin diye
Seni öldü diyemem ki
Sen tâ kalbimdesin...

Fahri ERSAVAŞ

Nöbet

Bu asker neyi bekliyor
Dipdiri
Sert bakışlarla gözler ilerde
Tunçtan bir heykel gibi.
O bir Mehmet
O bir Mustafa
O bir bütün Gençliktir Atam

O Seni bekliyor
O Eserini
Her gün her gece her akşam!

Nöbetteki Benim
Nöbetteki Atatürk Gençliği,
Duruşumdaki heybet
Senin verdiğin inanç
Senden alınan kuvvet!

Atam
Andıçlık buma;
Bitmeyecek Nöbetleri
Yıllarca bekledik
Asırlarca bekleyeceğiz
Seni ve Eserini!

Erdenay Erkal

Bir KÜSTAHLIK

Büyük bir teessürle öğrendik: Atatürk'ün ebediyete intikalinin yıldönümünde Ankara'da Türkocağı tarafından tertiplenen merasimde esef verici bir hâdise olmuştur. Hâdise şudur:

Tıklım tıklım dolu olan Ocak salonunda Kurmay Yarbay Alparslan Türkeş, Atatürk'ün askeri dehası üzerinde konuşmasını yapmaktadır. Bir saat kadar süren bu konuşmanın ortalarına doğru ve hatibin Çanakkale savaşları sırasında bir mütareke anında Miralay Mustafa Kemal'in er kılığına girerek diğer neferlerle birlikte harp meydanında yaralı toplama pozunda düşman siper ve tahkimatı hakkında bilgi toplamaya çalıştığını anlatmakta olduğu sırada, çoluğu çocuğu ile birlikte salonda bulunan Bay Mahmut Makal, töreni idare etmekte olan Ocak mensubuna müracaat ediyor ve şunları söylüyor:

Bu subayı artık susturunuz. Çok uzun konuştu. Biz buraya çocuklarımızla birlikte film seyretmeye geldik. Bu gibi hareketlerle herkesi ocaktan nefret ettiriyorsunuz!

İlgili ocak mensubu, Türkocağı kürsüsünde kimsenin sözünün kesilemeyeceğini kesin olarak Mahmut Makal'a bildirince, istek sahibi bu defa da Ocak Umumi Kâtibine gidiyor ve aynı pervasızlıkla aynı şeyi bu sefer de ondan talep ediyor. Ve

umumî kâtipten de aynı cevabı alıyor!

Herhangi bir kasabada bir Atatürk büstüne karşı bir meczup tarafından saygısızca bir harekette bulunulduğu zaman «irtica hortladı!» diye yaygara basanlar, acaba hükümet merkezinde cereyan eden bu hâdise karşısında niçin sustular? Bir İstanbul gazetesinde vatansever bir fıkra yazarı isim zikretmeden bu hâdiseden bahsetmiş olduğu için meseleyi öğrenememek bahis konusu olamazdı!

Kendisini «Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişi» diye takdim eden Bay Mahmut Çakal'dan soruyoruz.

1 — Atatürk'ün askerî dehası o derece can sıkıcı bir mevzu mudur ki bu konu üzerindeki bir saatlik bir konuşmayı dinlemeye tahammülü edememiştir?

2 — 10 Kasım törenleri bir eğlence midir ki Türkocağına film seyrettirmek için çoğunu çocuğunu getirmiş ve filmin gösterilmesi için konuşmaların kesilmesini istemiştir?

3 — Gazi Mustafa Kemal'in en büyük cephesi olan askerliği, Türklük aleyhine bir husus mudur ki, bu hususu en selâhiyetli bir ağızdan Ankarahlara dinleten Türkocağından herkes nefret etsin?

Bay Mahmut Makal'dan Atatürk'ün mânevî huzurunda ve Türk milletinin önünde hesap soruyor ve cevap istiyoruz: Büyük Atatürk'ün en büyük cephesi olan askerliğini ve dolayısıyla Atatürk'ü hiçe sayma cesaretini kimden almaktadır?

Atatürk Sergisi

Kitap ve Fotoğraflarla ATATÜRK Sergisi : 10.Kasım.1959 Salı günü ATATÜRK'ün ebediyete intikalinin 21 inci yıldönümü münasebetiyle aziz ve unutulmaz hatıralarını yâdetmek üzere eldeki imkânlar nisbetinde 10.Kasım.1959 dan 14.Kasım.1959 a kadar sürecek bir (Kitap ve Fotoğraflarla ATATÜRK Sergisi) açılmıştır.

Panoların önünden ayrılmayan halkın giddetli alâkası ve okulların tahaccütü karşısında bu değerli sergi Cumartesi ve Pazar günleri de açık olmak üzere iki gün daha uzatılmıştır.

MEVLÂNA

Nûr-u Kur'an, nûr-u Hak'tır Mevlâna,
Aşk ehline bir mihraktır Mevlâna!
«Mesnevi» si coşturuyor ruhları,
Ufkumuzda bir bayraktır Mevlâna!.

MEVLÂNASIZ

Mevlânasız hayal boştur, hülya boş,
Mevlânasız Konya boştur, dünya boş!
Ebedî aşk o «Cânân» la kaaimdir,
Mevlânasız fikir boştur, mânâ boş!.

F. Cemaî Oğuz ÖCAL

AŞKIMIN KADERİ

Gülmeyen bir yurt var, yanar kalbimiz,
Türklüğün orada esası kalmış.
Sarmış etrafını bir kızıl deniz
Geçmiye Musa'nın âsası kalmış.

★

Hasretinde o yurt her ân ziyanın,
Düşmüş çıkamazına nârı deryanın.
Onu kurtarmaya bu kör dünyanın,
Sanma dostum sanma vefası kalmış.

★

Ses vermez yüreği yanık ozanın,
Düzeni perişan çalmaz sazın,
Siyahlar giymiş gök Türk kızının,
Bizlere hediye cefası kalmış.

★

Şarkıların ağlar, türkülerim de,
Gelseydin eihana o günlerimde...
Bir rüzgârın bile nağmelerinde,
Gurbetin bir garip edası kalmış.

★

Çekresi hüznü sancaklarımın,
Kararmış yıldızı şen yurtlarımın.
Şimdi hayal olan Bozkurtlarımın,
O dağlarda aksi sedası kalmış.

★

Sanmam bu gidişle zaman durulur,
Öksüz vatanların ahı sorulur;
Yaşlı gönüllere belki yâr olur,
Eu günlerin ancak ferdası kalmış..

Kemal F. COŞKUNER

Yurd Köşeleri

Bnb. Hakkı Beğ'e

Tatlı ve güzel bir yaz sabahı idi. Günlerden pazar. Kemahtaki bir arkadaşımı görmek için, Erzincandan trenle hareket ettim.

Kemah küçük, etrafı sert ve dik kayalık dağlarla çevrilmiş, çeşitli meyva ağaçları arasındaki sakinliğine ninni söyleyen Fırat nehrinin çağlayan azametiyle tam bir huzur diyarı. Küçük bir yer olması dolayısıyla arada, herkes birbirini tanır. Bir yabancı derhal göze çarpar ve her Kemahlı onunla alâkadar olur. Meşhur Türk nâsafirperverliğinin hakikî örneğini orada görmek mümkündür. İstasyondan indikten iki saat sonra arkadaşımı görebilmem ve bu kadar zaman arkadaşımı bekletmem, Kemahlıların samimi alâkalarını reddedemeyişimdendi.

Kemah, tarihin derinliklerine kadar inen bir maziyle, tarihî bir yerdir. Kemahın her ren üstünde, kuşbakışı bir yerde meşhur Kemah kalesi var. Kaleyi Kemahın Kemalettin Beyi ile gezdik. Kemalettin Bey Kemahı bütün tarihiyle bilen, hoşsohbet, zeki, kibar ve her ziyaretçiye rehberlik ve mihmandarlık yapan, münevver bir zat.

Kalenin dehlizlerine kadar beraber indik. En ufak bir taş veya çukur hakkında malûmat verdi. Bundan 2000 sene evvel, Ermeniler tarafından yapılmış olduğundan Selçuklular tarafından nasıl alındığından, Selçuklu Kumandan MELEK SULTAN'dan ve Melek Sultan türbesinden, geniş ve etraflı malûmat verdi. Bundan 20 sene evvel Melek Sultanın mezarının; bir ilkokul öğretmeni tarafından mumyanın nasıl bir şey olduğunu, talebelere göstermek için açıldığından ve bu mumya sargılarının tekrar yerine konmaması dolayısıyla nasıl zayi olduğundan, bugüne kadar Türklerde mumyalama sanatının mevcut olup olmadığına dair herhangi bir tarih kitabında bir kayda rastgelmediğinden, şayet o mumya imha edilmeseydi bu hususun tetkiki için ilim adamlarımıza en güzel dökümanın da Kemahta temin edilmiş olacağından, şimdiyse bu hususun meçhul kaldığından yanayakıla bahsetti.

Kemah halkı gayet ileri görüşlü, münevver ve dindardır. Memlekete bir çok

değerli insanlar yetiştirmiş ve el'an da yetiştirmekte. O gün kale dönüşü caminin önündeki bahçede oturduk. Cami tamir ediliyordu. Büyük ve eski bir cami. Caminin tavan döşemeleri ve direkleri nazarı dikkatimi celbetti ve sordum:

— Çok heybetli ağaçlar, nereden getirilmiş acaba?

Kemalettin Bey içini çekerek ve daha mahzun bir ifadeyle söze başladı:

— Bu gördüğünüz direkler çam ağacıdır. Bundan 35-40 yıl evvel burada 110 yaşında, aklı erer bir zat vardı. Ondan işittim; bu ağaçlar onun çocukluğunda, Ağenişteki ormandan getirilip camide kullanılmış.

Sonra Ağeniş semtini göstererek:

— İşte oradan, dedi.

Bugün Kemalettin Beyin gösterdiği Ağeniş semtine değil çam ormanı bir karış boyunda bir çöp dahi görmek ne mümkün. Memleketimiz ormansızlık yüzünden Orta Asyadaki uğradığımız kuraklık âfetine uğrarsa bir daha nereye göç edeceğimizi düşünerek, Kemahlılarla vedalaşıp İstasyona doğru kayıtsız adımlarla yürüyordum.

Evet, ormansızlık yüzünden tekrar bir âfetle karşılaşsak, bu defa nereye göç edeceğiz? Tarih bize bir ders vermedi mi?

Avukat Boyvadaoğlu
Mahmut Ünal

Müslüman Türk

Çok şükür Allaha, insan yaratmış,

Türklük cevherini dozuma katmış.

Bundandır daima duyduğum sevinç,

Karakterim sağlam, iç varlığım dinç.

Ne kadar övünsem şüphesiz azdır,

Türklük insan için en büyük hazdır.

Ben Türküm çok şükür dinim de İslâm,

Demek ki insani meziyetim tam.

Her iki dünyada kula şeref, şan,

Müslüman Türk olan mutlu bir insan...

Enver TUNÇALP

SOSYALİST PARTİ

Aşağı yukarı bir senedir, zaman zaman bir sosyalist partinin kurulacağı ve hazırlıklarının ilerlediği yolunda bir takım haberleri gazetelerde okuyoruz. Bu hususta iki solak muharrir de yazı yazdılar. Bu iki muharrir; partinin kuruluşunu pek tasvip etmiyorlar.

Birisi; bu partinin hakiki bir sosyalist parti olamayacağını, «sosyalist» mefhumunu iktidara geçmek için kendisine basamak yapmak istediğini yazdı.

Diğeri de; bugün içinde bulunduğumuz demokrasi çıkmazından kurtulmamızın çıkar yolu doktrinal partiler sayesinde mümkün olacaktır. Fakat; şimdiye kadar Türkiyede kurulmuş olan 17 sosyalist ve sosyalist temayüllü partilerin akibetine uğramaması için, bu doktrinin memleketimizdeki suçluluk vasfının kaldırılarak emniyet makamlarının bu sahadaki titizlikten vazgeçmeleri ile mümkün olacağını söyledi.

Bu durum karşısında, biz de bu meselelerin temas edilmeyen ve yanlış edilen taraflarını üç nokta halinde ele almaya çalışıyoruz.

A— Türkiyede doktrin partileri kurulmalı mıdır?

Bir takım içtimai ve iktisadi doktrinler insanlığın tekâmülünde rol oynamışlardır. Bu doktrinlerin hiçbirisi, tek başına insanlığı saadete götürememiştir. Devletin ezici otoritelerinden insanlığı kurtaran ferdiyeci - liberalist doktrinin sakatlıkları sosyalist doktrini doğurdu. Fakat; sosyalist doktrinlerin, insanlığın saadeti adına, bir sınıfın diktatoryasına gitmeleri ferdi ve sosyal menfaatlerin telifini tercih eden modern görüşün zuhurunu âmil oldu. Bu da; bugün garp memleketlerindeki insanların saadetini oldukça büyük nisbette arttırdı.

Tek başına insanlığa saadet yolunda ışık tutamayan doktrinleri gaye edinen partilerin, devlet kudretini ele almaları ile başlayan baskılarla insanlık ya dejenere olmakla veya anarşiye kaymaktadır. Bu her iki hal de, sosyalist doktrini gaye e-

dinen demirperde gerisindeki memleketlerde görüyoruz. Keza, Birinci Cihan Harbinden sonra Almanyada ve İtalyada idareyi ele alan doktrin partileri, komünist **âlemde olduğu gibi**, parti ile devleti birleştirip, devleti partinin tahakkümü altına sokarak, memleketlerini felâkete sürüklediler.

Onun için, memleketimizde; Türkiyenin sosyal bünyesini inceleyip, dünya devletleri karşısında maddi ve manevî varlığımızı koruyacak imkânları sağlayıcı prensiplerin sentezini yapan bir parti memleket dertlerine cevap verecek bir parti olabilir. Yoksa doktrinlerin gözlüğü ile memlekete bakıp, memleketi doktrinlerin potasına yerleştirmeye çalışan bir parti, memlekette tereddidi ve huzursuzluk âmili olur.

Sonra şurasını da söyleyelim; bir memleketteki politik krizlerin derecesi o memleketin siyasi olgunluk derecesi ile yakından alakalıdır. Bunu doktrinsizliğe yüklemek ne dereceye kadar doğru bir hareket olur?

Memleketimizde doktrinal partilerin kurulmasını ve bu partilerin faaliyetini kolaylaştırmak için suçluluk vasfının ortadan kaldırılmasını isteyenler, bunu sadece sosyalist partiler için mi istiyorlar? Bu hususta fikir ileri sürenler, bu doktrin partilerinin içinde garptaki gibi dini esaslardan mülhem olan partilerin yer alıp almaması hakkında ne düşünüyorlar? Basit bir dini tezahürü hazmedemiyenler dini partilerin kurulmasına nasıl tahammül edebilirler?

B— Türkiyede kurulan sosyalist ve sosyalist temayüllü partilerin kaderi ne olmuştur?

Türkiyede 1919 dan bugüne kadar bir çok sosyalist ve sosyalist temayüllü partiler kurulmuştur. Bu partilerin tarihi tetkik edildiğinde; bunların çoğunun Moskova'nın emri ile Türkiye gizli komünist partisine eleman yetiştirmek üzere kurulduğu görülür. Bu partilerde mühim mevkiler işgal edenlerin çoğu; Türkiyenin maruf ve

müseccel komünistleridir. Bu partilerin hiçbirisi halkın sempatisine mazhar olmamıştır. Hayatları çok kısa olan bu partiler ya kendiliklerinden hayatlarına son vermişlerdir veya programlarının dışına çıkarak omünist faaliyette buldukları için mahkeme kararı ile kapatılmışlardır. Bugün demirperde gerisindeki Balkan devletlerinin çoğunda komünist partisi yoktur. Sosyalist ve sosyalist temayüllü partiler vardır. Bu memleketleri komünizm ve Moskova'nın peşine düşüren bu partiler olmuştur. Türkiyede de bu maksatla kurulan sosyalist partiler gayelerini tahakkuk ettirememişlerdir. Bu hususta Dr. Şefik Hüsnü (geçen yıl hapiste iken öldü) nün Emekçi Partisini ve Esat Adil (bu da geçen yaz öldü) in kurduğu Türkiye Sosyalist Partisini misal olarak verebiliriz.

Bazıları garpta sosyalist partilerin komünistlerin başdüşmanı olduğunu iddia ederler. Bu iddia mübalâğalıdır. Komünistler bir memlekette idareyi ele almadan önce ilk iş olarak, gayelerinin aynı yol üzerinde olmasından dolayı, sosyalistlerle işbirliği yaparlar. Zaman zaman araları açılırsa da birbirlerinin kuvvetinden istifade etmek için, birçok meselelerde tutumları aynı olduğundan, müsterek hareket ederler.

Memleketimizde de komünizm tarihi tekkik edildiğinde birçok sarmimi sosyalistlerin komünistlerin istismarına maruz kaldıklarını ve sosyalistlerin çalışmalarının komünistlere yaradığı görülür. Bu bakımdan Türkiyedeki sosyalist çalışmalar Türkiyenin Demirperde gerisine kaymasında büyük rol oynayacaktır. Buna mâni olmak için sosyalist faaliyetlerden hiç olmazsa uzak durmak lâzım. Türkiye Cumhuriyetinin ilk kurulduğu devrelerde komünistlerle beraber çalışan bazı sosyalist zevat sonradan hatalarını anlamış ve bu faaliyetlerinden uzak kalmışlardır. Bunların isimlerini, faydadan ziyade zarar dokunacağı için açıklamıyoruz.

C— Kurulması istenen bu partinin âkibeti ne olabilir?

Bugün Türkiyede bir sosyalist partiyi iktidara geçirebilecek derecede bir işçi sınıfı doğmamıştır. Aynı zamanda mevcut cüz'î miktardaki işçi sınıfının, aşağı yukarı, tamamı sosyalist temayüllere aleyh-

tardır. Bu bakımdan kurulacak bu partiye Türk efkârı umumiyesi lâkayt kalacaktır.

Bu partinin komünizm karşısındaki tutumuna gelince: Bu parti ile ilgili bir zâtın açıklamasına göre; bu parti üçüncü Enternasyonalin dışında (yani Moskova'ya bağlı olmayan - komünist olmayan) bir sosyalist parti olacakmış. Keza, bir gazete haberine göre de; partiye komünist elemanların sızması için komünistlerin alınmaması yolu seçilecekmiş. Bu iki husus üzerinde biraz durmak lâzım.

Bu partinin Üçüncü Enternasyonalin dışında kalacağı iddiasının sıhhatini, parti programı ve zaman gösterecektir.

Partiye komünist unsurların sızmasına; parti ileri gelenlerinin mâni olabileceklerini pek zannetmiyoruz. Zira; partililerin tatbik edecekleri tek yol, komünistlikten mahkûm olmuş kimseleri partiye almaktır. Halbuki Atatürk'ün dediği gibi; «Türkiyede komünistler tevkif edilenler kadar değildir.»

Görülüyor ki; kurulacak olan bu partinin yolu üzerinde bir takım engeller var.

KÜTKIRANOĞLU

O Su

Zamansız bağladı gurbet ellere;
Beni benden eden o ses, o dere,
Felek çarptı bizi yerden yerlere
Sesini sevdiğim ağlayan o su!.

Dağın sevdasını o bestelerdi.
Bizi bizden etti o suyun derdi.
Sazımı her sabah elime verdi.
Bizi bizden edip çağlayan o su!..

Dağlardan dolaşıp dönen bir sestü
Akşamla dertlenip inleyen o su!..
Ruhumca dertlenip ruhumca esti
Bizi türlü derde bağlayan o su!..

Her akşam bir türlü mırıldandı,
Yanımdan bir geçsek hemen tanırdı;
Bizi sevdalanmış âşık sanırdı.
Bizi bizden fazla anlayan o su!..

Refet KÖRÜKLÜ

Şeytan Diyorki ve Şemsi Belli

Yavuz Bülent BAKİLER

Şemsi Belli, güzel bir kapak klışesi içerisinde dördüncü şiir kitabını çıkarmış bulunuyor: (ŞEYTAN DİYOR Kİ) kitap beş ayrı bölümden ibaret. Birinci bölüm, bir gece yarısı şeytana uyan ve sonra tekrar gözlerini yumarak kendi içinin derinliklerine gömülen bir kimsenin itiraflarıyla dolu. Bir kimsenin itiraflarıyla dolu diyorum; zira birinci bölümde yer alan parçaları, Şemsi Belli'nin sanatkâr yaradılışıyla asla bağdaştıramıyorum. O'nun şiirlerinde ilk defa gördüğüm bazı hoş gitmeyen mısralar düşündürücü ve üzgündür. Bazan en güzel mısraların altına en basit mısraları koyan Şemsi Belli, belki de kasıtlı hareket etmiş ve ucuz şiir yazmak cereyanı içerisinde bulunan bazı şairleri taşlamak istemiştir. Her ne olursa olsun böylesi şiirlerin Şemsi Belli inzası altında çıkması şüphesiz ki iyi olmamıştır. Önce Şemsi Belli'yi yakından tanıyan ve seven bir dost olarak, onun şiirlerine giren ve pervasızca bağlaş kuran şeytani biraz taşlamak ve daha sonra diğer bölümler üzerinde durmak istiyorum.

Aşağıdaki mısraları onun DİLEK isimli şiirinden alıyorum:

Arı olsaydım

Peteklere söylemezdim acılarımı.

Dağ menekşelerine konar ağlardım.

Bulutlara doğru uçardım.

Şiirden söz açardım yıldızlara...

Bu mısralarda insanı saran ince bir romantizm vardır. Acılarını peteklere söylemeyen, dağ menekşelerine konarak ağlayan, bulutlara doğru uçan ve bütün yıldızlara şiirden söz açmak isteyen bir arzu ne kadar güzeldir ve Şemsi Belli, bu duyguları ifade etmekte ne kadar başarılıdır değil mi?. Ama şiir bu kadarla bitmiyor. İşte size yukarıdaki o ince romantizmi birdenbire altüst eden ve içinizdeki bütün güzel duyguları birdenbire alıp götüren bir iki mısra daha:

Arı olsaydım

O kızın boynunu sokardım ilkönce...

İnsanın yüzünü buruşturan ve sırf iş olsun diye yazıldığı intibamı uyandıran bu iki basit mısra iddialarımızın doğrulu-

ğunu daha ilk bakışta isbat eder maniyettedir.

Birçok şiirlerinde: (Öpüşmek - Koklaşmak - Irza geçmek - Flört yapmak - Çocuk düşürmek - Kafası dallı budaklı bir deyyüs koca olmak - Zina yapmak - Cinsi iştihak içinde çırpınmak v.s. v.s. tabirlerini fütursuzca kullanan Şemsi Belli'yi okuduğumuz zaman çözülmesi icap eden iki mesele karşısında kalıyoruz.

1— Acaba Şemsi Belli Türk cemiyetinin temellerini sarsan bir zihniyetin üzerine eğilmiş, onu şiddetle tenkid etmiş ve artık kangren olmağa yüz tutmuş bir yarıya çare bulunması gerektiğini şiirlerle haykırmak cihetine mi gitmiştir?

2— Yoksa Şemsi Belli, bilhassa gençliğin en büyük zaafı olan bir takım cinsi meselelerin tasvirini yapmış, bir takım garipliklerle umumun dikkatini üzerine çekmeye çalışmış ve böylece büyük bir hataya mı düşmüştür?

O'nun bu son şiir kitabını tenkid edenler veya O'nun hakkında bir hüküm vermek isteyenler herşeyden önce bu iki sorunun cevabını vermek zorundadırlar. Bana göre Şemsi Belli zaman zaman bir dâva şairi hüviyeti içerisinde. Türk cemiyetini sömüren parfüm kokulu bir köksüz sosyetenin içyüzü ve onun tenkidi Şemsi Belli'nin kaleminde en şiddetli ifadesini bulmuştur:

Sana deyyüs desem

Aç köpekler gibi hırlarsın

Sus desem

Zırlarsın...

Kuştüyü yataklarda

Çırdıplak karın.

Karımın yanında ortakların

Ne demek sosyete denen şey

Ali bey! — Ali Bey —

KARACAOĞLANA SESLENİŞ isimli şiirinde Şemsi Belli sosyetik Türk kadınının içerisinde bulunduğu ahlak buhranını bütün çıplaklığıyla izah etmekte ve 15 yaşında başlayan basit bir garp maymunculuğunun bütün safahatını gözlerimizin ö-

Şeytan Diyorki ve Şemsi Belli

Yavuz Bülent BAKİLER

Şemsi Belli, güzel bir kapak klışesi içerisinde dördüncü şiir kitabını çıkarmış bulunuyor: (ŞEYTAN DİYOR Kİ) kitap beş ayrı bölümden ibaret. Birinci bölüm, bir gece yarısı şeytana uyan ve sonra tekrar gözlerini yumarak kendi içinin derinliklerine gömülen bir kimsenin itiraflarıyla dolu. Bir kimsenin itiraflarıyla dolu diyorum; zira birinci bölümde yer alan parçaları, Şemsi Belli'nin sanatkâr yaradılışıyla asla bağdaştıramıyorum. O'nun şiirlerinde ilk defa gördüğüm bazı hoşça gitmeyen mısralar düşündürücü ve üzücüdür. Bazan en güzel mısraların altına en basit mısraları koyan Şemsi Belli, belki de kasıtlı hareket etmiş ve ucuz şiir yazmak cereyanı içerisinde bulunan bazı şairleri taşlamak istemiştir. Her ne olursa olsun böylesi şiirlerin Şemsi Belli imzası altında çıkması şüphesiz ki iyi olmamıştır. Önce Şemsi Belli'yi yakından tanıyan ve seven bir dost olarak, onun şiirlerine giren ve pervasızca bağlaş kuran şeytani biraz taşlamak ve daha sonra diğer bölümler üzerinde durmak istiyorum.

Aşağıdaki mısraları onun DİLEK isimli şiirinden alıyorum:

Arı olsaydım

Peteklere söylemezdim acılarımı.

Dağ menekşelerine konar ağlardım.

Bulutlara doğru uçardım.

Şiirden söz açardım yıldızlara...

Bu mısralarda insanı saran ince bir romantizm vardır. Acılarını peteklere söylemeyen, dağ menekşelerine konarak ağlayan, bulutlara doğru uçan ve bütün yıldızlara şiirden söz açmak isteyen bir arzu ne kadar güzeldir ve Şemsi Belli, bu duyguları ifade etmekte ne kadar başarılıdır değil mi?. Ama şiir bu kadarla bitmiyor. İşte size yukarıdaki o ince romantizmi birdenbire altüst eden ve içinizdeki bütün güzel duyguları birdenbire alıp götüren bir iki mısra daha:

Arı olsaydım

O kızın boynunu sokardım ilkönce...

İnsanın yüzünü buruşturan ve sırf iş olsun diye yazıldığı intibasını uyandıran bu iki basit mısra iddialarımızın doğrulu-

ğunu daha ilk bakışta isbat eder maniyettedir.

Birçok şiirlerinde: (Öpüşmek - Koklaşmak - Irza geçmek - Flört yapmak - Çocuk düşürmek - Kafası dallı budaklı bir deyyüs koca olmak - Zina yapmak - Cinsi istiyak içinde çırpınmak v.s. v.s. tabirlerini fütursuzca kullanan Şemsi Belli'yi okuduğumuz zaman çözülmesi icap eden iki mesele karşısında kahyuruz.

1— Acaba Şemsi Belli Türk cemiyetinin temellerini sarsan bir zihniyetin üzerine eğilmiş, onu şiddetle tenkid etmiş ve artık kangren olmağa yüz tutmuş bir yarıya çare bulunması gerektiğini şiirlerle haykırmak cihetine mi gitmiştir?

2— Yoksa Şemsi Belli, bilhassa gençliğin en büyük zaafı olan bir takım cinsi meselelerin tasvirini yapmış, bir takım garipliklerle umumun dikkatini üzerine çekmeye çalışmış ve böylece büyük bir hataya mı düşmüştür?

O'nun bu son şiir kitabını tenkid edenler veya O'nun hakkında bir hüküm vermek isteyenler herşeyden önce bu iki sorunun cevabını vermek zorundadırlar. Bana göre Şemsi Belli zaman zaman bir dâva şairi hüviyeti içerisinde. Türk cemiyetini sömürsüzce parfüm kokulu bir köksüz sosyetenin içyüzü ve onun tenkidi Şemsi Belli'nin kaleminde en şiddetli ifadesini bulmuştur:

Sana deyyüs desem

Aç köpekler gibi hırlarsın

Sus desem

Zırlarsın...

Kuştüyü yataklarda

Çırdıçplak karım.

Karımın yanında ortakların

Ne demek sosyete denen şey

Ali bey! — Ali Bey —

KARACAOĞLANA SESLENİŞ isimli şiirinde Şemsi Belli sosyetik Türk kadınının içerisinde bulunduğu ahlak buhranını bütün çıplaklığıyla izah etmekte ve 15 yaşında başlayan basit bir garp maymunculuğunun bütün safahatını gözlerimizin ö-

nüne sermektedir:

Yirmi beşte gebe kalır doğurur
Gazeteyle eve dadı çağırır
Anne bezik oynar çocuk bağırır
Dadısına emanettir.
Yirmi altıda ithal malı kullanır
Kuvaföre, terzilere yollanır.
Kocasının kafa üstü dallanır
Deyyüs olmak saadettir...

.....
Kırk altıda sütlâç olur göğüsler
Türlü eczalarla yüzünü süsler
Süründüğü krem bir sinek besler
Kasap vitrininde asılmış ettir...

Bu memlekette sadece kara çarşafı mücadele etmek ve şuraya buraya beyanat vermekle yetinen ve içtimai dertleri mizi derinlemesine ele alamıyan Türk Kadınlar Birliğinin gözünü dört açacak kadar sertlik gösteren bu ifadelerin arkasında maalesef büyük bir hakikat payı gizlidir ve Şemsi Belli, büyük şehirlerimizden küçük şehirlerimize doğru yayılan bu korkunç sosyete mikrobuunun acısını duymaktadır.

Ama diğer şiirlerinde Şemsi Belli'yi maalesef aynı hüviyet içerisinde görmüyoruz. O, zaman zaman gençliğin en büyük zaafı olan çeşitli seks meselelerinin tasvirini yapmış ve haklı olarak bazı hücumlara uğramıştır. Meselâ aşağıdaki mısralar tamamen bir teşvik mahiyetindedir:

Şeytan diyor ki:
Şu Gülseren var ya...
Göğüsleri anten, gözleri radar.
Yakala Gülsereni saçlarından
Öppp, öööp, ööp
Öpebildiğin kadar...

Ve şu mısralar maalesef bir Şemsi Belli imzasıyla bağdaşamayacak kadar bir sığukluk ve basitlik taşımaktadır:

Satılık arsası vardı Aynurun
Üç yüz santimetre kare
Kiralık katı vardı Aynurun
Her katta çifte daire...

Bütün bunlara rağmen kitabın ikinci bölümünde yer alan şiirler mevzu, his, heyecan ve ifadedeki kuvvet bakımından birinci bölümdeki şu tenkidini yaptığımız şiirleri tamamen nakzeder durumdadır:

O geceyi unutmuyacaksın değil mi?
Yanyana girmiştik bahçe kapısından

Sen prensesler kadar güzeldin.

Ben çağıl, çağıl heyecan
O geceyi unutmuyacaksın değil mi?
Değil mi sürmeli Sultan...

Şiirdeki ifade, bir sürmeli sultanın yürüyüşü kadar ağır, âhenkli ve güzeldir ve bir bahçe kapısından çıkarak çok uzaklara giden sürmeli sultanlar, şair Şemsi Belli'nin inçerisinde sadece sıcak bir duygu olarak yaşamaktadırlar:

O güzel kız çocuğu şimdi kadındır.
Günleri hem aşksız, hem tasasız
Kocası, evi, çocukları vardır.
Biri oğlan biri kız...

Böylece artık birinci bölümdeki Şemsi Belli gitmiş ve birçok hatıralarının sağa-nağı altında kalan şair Şemsi Belli sanat-kâr cephesile karşımıza çıkıvermiştir. Şemsi Belli zaman zaman insanı yüreğinden vuracak kadar samimi ve sıcak duygularla örülmüş şiirler söyleyebilmiş ve bunu yaparken bütün özentilerden uzak kalmıştır. Sayıklar gibi söylediği bazı şiirlerindeki tabiiyet ve güzellik insanı madde âleminden sıyrıp bir hayal âlemine çekecek kuvvettedir. Kitabın 4. bölümünde Şemsi Belli bize Malatya köylerinde geçen çocukluğunu anlatır ve O, bunu yaparken yerli tâbirleri kullanmaktan büyük bir haz duyar. Dedesinin yattığı uzak köy topraklarına olan bağlılığını belirtir. O uzak köylerde Şemsi Belli, beş yaşından on beş yaşına kadar kuzu gütmüş, at oynatmış, kavakları ve yoncalarıyla haşır neşir olmuş ve dağlardaki kuşuna sapan taşı atmıştır.

Bu köyde çocukluk arkadaşlarım var
Adları Osmandır, Bekirdir
Kimi İstanbulda karpuz satar şimdi
Kimi parasızdır fakirdir...

İstanbulda karpuz satan Anadolu insanını yakından bilmeyen, Anadolu köylerini tanımayan, onun derdini kendine dert edinmeyen ve nihayet güzelim yeşil Malatya köylerinde kullanılan yerli tâbirleri anlamayanlar KİMLİK bölümündeki şiirlerin güzelliğini tadamazlar... Anadoluyu büyük bir başarıyla dile getiren memleketçi şair Şemsi Belli'den, en güzel memleket motifleriyle süslü şiirler beklemek hakkımız değil midir?

Yavuz Bülent Bâkiler

KOMÜNİST RUSYANIN TÜRK
ÜLKELERİNDE YAPTIKLARI
ZULMÜ, VAHŞETİ BELİRTEN
ESERLER

(Geçen sayıdan devam)

Dr. Hikmet Tanyu

79 — W. G. Krivitsky (Kızıl ordu-
nun sabık generallerinden, Sovyet İstih-
baratının Avrupa şeflerinden), Ben
Stalin'in Ajanyım, Türkçeye Çeviren:
N.Y.E., Millet Yayını: I, İstanbul, Ülkü
Basımevi, 215 sayfa, 200 kuruş. Bu e-
serin üzerinde tarih yoktur muhtemelen
1947).

80 — Lydia Kırk, Moskova Mektup-
ları - Hâtıra - Çeviren: Rahşan Ecevit,
Herkesin Kitapları Serisi Sayı: 4, An-
kara 1953, Doğu Matbaası, 113 say-
fa, 1 lira.

81 — Nora Kovach ve Istvan Ra-
bovsk'nin başından geçenler. Anlatan:
George Mikes, Demir Perdeden Hürrü-
yete, Nebioğlu Yayınevi, İstanbul 1955,
Nebioğlu Matbaacılık ve Kâğıtçılık Ltd.
Ş. 112 sayfa, Bütün Dünya Dergisinin
15 inci sayısı ile birlikte ücretsiz, (Ma-
caristanla ilgili, akıcı bir üslûpla yazıl-
mış, bir kitap, bilhassa, lise ve üniver-
site gençliği için bu hakiki vak'alara
dayanan bir roman ahenginde işlenmiş
kitay diğerleri gibi öğütlenabilir.

82 — James A. Michener, Andaç
Köprüsü "Macar Kahramanlık Destanı",
Nebioğlu Yayını, İstanbul 1956,
Nebioğlu Matbaacılık ve Kâğıtçılık Li-
mited Şirketi, 96 sayfa, Bütün Dünya
Dergisine ilâve olarak ücretsiz. Bu eser
de konu ve işleniş bakımından çok dik-
kate değer. Bilhassa ilkokul, ortaokul
öğrencileri için öğütlenabilir. Macar ço-
cuklarının 9, 11 yaşlarında nasıl Rus
tanklarıyla mücadele ettiklerini, nasıl
komünist öğretmenlerin v.s. türlü pro-

pagandanın tesirine rağmen milli şuur-
larını muhafaza ettiklerini tamamen
gerçek olaylara dayanarak göstermesi
yanında çok heyecanlı, akıcı bir ifade
ile sürükleyici bir tesire sahiptir. Çevir-
me biraz acele yapılmış olmasına rağ-
men, ilk ve orta okul çocukları kadar
herkesin biranda okumak isteyeceği ka-
dar caziptir.

83 — John Fişcer, Sovyet Cenneti-
nin İcyüzü, T. Çeviren: Fehmi Kardeş.

84 — William C. Bullit, (Amerika-
nın eski Moskova B. Elçisi) Sovyetler,
T. Çeviren: Emin Hekimgil),

85 — Andor Heller, Artık Yoldaş
değiliz, Çeviren: Sadık Balkan, (Son
Macar ihtilâlini içinden görmüş ve ya-
şamış olan bir Macar'ın anlattıkları, İ-
şık Kitapları, İstanbul 1957, Doğan
Kardeş. A. Ş. Basımevi, 99 sayfa 125
kuruş. Bu kitabın aslı (Ma Mare Corn-
rades) fotoğrafla hâdiseleri daha görü-
nür şekilde gözler önüne koymaktadır.
Artık Yoldaş Değiliz, çok ehemmiyetli,
dikkate değer bir kitap olarak öğütle-
nebilir.

**ANKARA ERKEK TEKNİK ÖĞRETMEN
OKULUNDA ŞİİR GECESİ**

Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulu
Talebe Cemiyeti San'at Kolunun tertiple-
diği Şiir Gecesi 17 Kasım 1959 salı gecesi
Okulun konferans salonunda seçkin bir
dinleyici kitlesinin iştirâkile yapılmıştır.
Şiir gecesine Ankarada bulunan şairlerden
Arif Nihat Asya, Halide Nusret Zorlutu-
ra, Kenan Yalvaç, Enver Tuncalp, Bahri
Ulaş, Ebet Mahir Yalnız, Osman Atilla,
Yavuz Bülent Bâkiler, Ayhan İnal, Meh-
met Çakırtaş, Hüseyin Nihat Erer, Hik-
met Şinasi Önel ve halk şairi Ali İzzet
Özkan ile genç şairler katılmışlardır.

Fena İtiyatlar

İnsanları başıboşluğa, kökstüzlüğe götüren ahlakta, san'atta ve dinde kendilerine telâkkiyi ölçü edinenlerin ölçsüzlüğüdür. Yaptığı hareketin ahlaka aykırı olduğunu söylediğimiz kimse, ahlâkın telâkki meselesi olduğunu söylemekle işin içinden çıkıverir. Bundan dolayı her şahsın kendisine ait bir telâkki ve bu telâkkiye bağlı bir ahlâkı vardır.

Şahsın çokluğu kadar ahlâk çokluğu... Her fert, kendisine karşı kendi ahlâkını temsil ediyor. Mesuliyetten kurtulmak için hür insanın hürriyetsizliği seçişine hayret ediyorum ve şahsım, milletim, memleketim adına korkuyorum..

Asrımızda lüzum gelen çalışmayı yapabilmek için yirmi dört saatin dışında zaman imâl edebilecek fabrikayı kurmak icap ederken mevcut zamanımızı meyhanelerde kafamızı uyuşturan bizi faaliyetten alıkoyan alkölü içmekle, kahve köşelerinde oyun oynamakla, lâübalilikle geçiriyoruz.

Avrupa İktisadi İşbirliği Teşkilâtı Genel Sekreteri Mr. Cahan'ın kırk sekiz saat çalışmamız lüzum geldiğini söylemesi dikkate değer bir meseledir.

Bir piliç kalbini 27 yıl yaşatmaya muvaffak olan Fransız doktoru Alexi Carrel 1912 de başarısından dolayı tıp Nobel mükâfatı alıyor ve diyor ki: «En az Nobel mükâfatı alan Fransa'dır. Çünkü en çok içki içen orasıdır.» Biz Türklerden bir kişi dahi bulunmamasına sebep ne olabilir?

Temenni ederim ki İstanbulda kurulmuş bulunan FENA İTİYATLARLA MÜCADELE CEMİYETİ'ne, dâvacısı olduğumuz durumun ortadan kalkmasını isteyenler katılsın ve şikâyetten ziyade şikâyetini yaptığı şeyin kalkınmasına çalışsınlar.

Nobel mükâfatını kazanmış olan İngiliz edebiyatçısı R. Kipling oğluna ettiği nasihatla «Eğer ihmâli affedilmeyecek her dakikanın kıymetli altmış saniyesini ko-

Zihni SINMAZ

şarak doldurabilirsen ADAM olursun oğlum» diyor.

Yazıma Mehmet Akif'in bir beytiyle son veriyorum:

Alemde ziya kalmasa halk etmelisin halk
Ey elleri böğründe yatan şaşkın adam
kalk

OKLAR:

Avrupalılık

Büyük şehirlerimizden birisinde, aydınlardan mürekkep bir topluluğun önünde, mehter takımı, tarihimizin şanlı bir devrinin haşmetini dile getiren marşını çayırormuş. Masaların etrafında oturanlar mehterden çok birbirleriyle meşgul görüyorlarmış. Bu tempo (!) içinde marş bitmiş ve mehterbaşı, etrafındakileri — tarihi saygı şekliyle — selâmlamış. Bir iki masadan bir iki el — o da ancak kendilerinin duyabileceği bir hafiflikle — şırdamışlar.

Bunu anlatan üzüntüsünü gizlemiyordu.

Halbuki bunda üzülecek ne var? Aydınlarımız şarkınlığı bırakıp garpli olal nice yıl oldu!..

O gün, mehter takımının yerinde, yarısı Zencilerden mürekkep bir caz takımı, mehterbaşının yerinde de bir dudağı yerde, bir dudağı gökte sempatik bir caz şef bulunsaydı ve insana hüznün veren Türk marşı yerine, Afrika'nın yamyamlarını bile coşturan hayat dolu (!) bir parça çalınsaydı...

İşte alkışı o zaman görürdük!..

A. Okçuoğlu

GELECEK SAYIMIZDA:

Türkiyemizde kurulmuş ve kapanmış, kapatılmış 10 komüniz^{an} parti ve teşekküllerin içyüzünü, mensuplarını neşre başlayacağız. Toprak 1960 yılına daha mücadeleci bir ruh ile girecektir. Bekleyiniz.

Nu : 2 Gökhan Evliyaoğlu

Evliyaoğlu aslen Malatyalıdır. Onu ilk defa 1950 yılında eski «Türk Milliyetçiler Derneği» nin Eminönü salonunda tertip etmiş olduğu «Hürriyet ve İstiklâl Günü» nde tanıdım. Orta boylu, buğday renli, sağlam yapılı bir genç... Gözlerinde insana emniyet telkin eden bir kıvılcım dalgalanıyordu. Mütevazı ve asil bir şark delikanlısı...

Bazı hatiplerin konuşmasından sonra sahneye çıkmış, «VATAN» adlı şiirini içten gelen bir vecde okuyordu:

Başını alıp dağlara düşen masallar,
Harmanlarca yaşanmış alb-pullu

romanlar,

Pınar başında yetişmiş hikâyelerle
Köprü yıkan, kurşun yakan ağtılar,
Baştanbaşa düğün - dernek maniller
Ve toprak toprak kokan
Aşk dolu türkülerle
Dayalı - döşeli bir vatan.

Hâtırasız bir karışık toprak yok
Sivas kılıminden artakalan yaylayı
Yedi veren bahçeler gibi sarmış
Ispartanın gül suyuna boyanmış halıları.

Onda memleket aşkı vardı, millet sevgisi damarlarını sarmıştı. Gönül rahat, kalbi milliyetçilik ideali ile dolup taşıyordu. Kendisini «Türk Milliyetçiler Derneği» nin tertiplediği seminer toplantılarında, ihtifallerde görüyor, sihirli bir üslûpla yazıp tamamladığı şiirlerini dinliyorduk.

İstanbulun 500 netli fetih yıldönümünde «KOSTANTANİYYE KIZILELMAŞI» adını verdiği baştanbaşa güzelce örülmüş mısralar ve imanla söylenmiş şiirlerle edebiyat âlemimizde bir yıldız gibi doğdu.

Millî ve tarihî destan, İstanbulu ve kahraman cedlerimizden şanlı zaferini dile getiriyordu:

Kimi zaman siyahı pencerele
Kimi zaman maviydi,
Ama ne gündüzü vardı Sultanın
Ne gecesi
Hep aydınlık içindeydi.
Seziş kabiliyeti kuvvetli, ifadesi dokunaklı ve söyleyişi bir hostu:

İsm-i Şerif-i Muhammedi üzere
Baştı İslâm günlerinin mührünü
Sultan
Rumeli yakasına...

Sembolizmden gelen sihirli bir hava esiyordu bu destanın her parçasında. «Sultan Mehmedin Akşamları» ndaki ruh ve mâna derinliğine bakın:

Birkaç yıldız tanesi koptu kirpiklerinden
Ateşten çizgilerle muhtarlıp derinliğine
Gönlünün,

Aktı padişah padişah.

★

Yumuşak sükülarla dalgalandı huzur
Yüzlerce mezarsız şehid üstüne
Eir mum bu karanlıklarda kendini
Yaktı padişah padişah.

Aradan bir müddet geçti. 954 yılında yayınlanmağa başlayan (İSTANBUL) mecmuasında (YUNUSU BEKLEYEN ŞEHİR) in ateşten mısraları yayınlanıyordu:

Alın nasıl da terliyor gece
Yıldız mı bunlar, ateşten damlalar mı?

Dört yıl sonra da Mevlâna ve Yunus Emre'ye dair kaleme aldığı yazılar günlük bir gazetede tefrika edildi. Evliyaoğlu başarılı bir şairdir.

Mehmet Gökalp

Nu: 3 Sabri Kelemeroğlu ve Doğu Kınası

Doğunun kınası da, mânası da güzeldir ama, bu güzellikleri Doğunun kaybetmeğe başlayışı asırlar oluyor. Şairler, efsaneler, mânalar diyarı Doğu Ruh'u temsil ederse, makineleşmiş insanların diyarı batı da bedeni teşkil ediyor, diyemez miyiz?

Ruh büyüktür ve daha yüksektir ama, bedene kavuşmadıkça yaratana muhatap olarak mükellef olabilir mi?

Yaratana muhatap olmak gibi en büyük şeref, Ruhun bedenine kavuştuğu anda belirdi. İşte bu şerefi temsil eden İslamiyet, oldum olası, garbın temsil ettiği Ruh'u hâkim kılmakla görevlidir.

Böyle olunca, DOĞU KINASI değil de İslâm mayası ismine lâyık gördüğüm, kıymetli hemşiremiz Sabri KELEMEROĞLU'nun şiir kitabının tenkidine ismiyle bağla-

miş oluyoruz.

Ne tenkidi? Hayır işe latifeyle başlamış olmak için böyle bir giriş yaptık. Doğu kınasının ismi de bir şiir olmuş.

Sabri Kelemeroğlu, yolunu bir türlü bulamayan şaşkın şairler içerisinde kendisini asil bir silkinlikle kurtardıktan sonra Haklı dile getirmeye çalışan bir şair olmuştur. Bu devirde bu iş o kadar kolay değildir. Bırakın belli belirsiz şaircikleri, şiir tekniğine vakıf olan şöhretler bile bu şahsiyeti zor gösterirler. Meselâ Edip Ayel gibi meshurların bile fanileri tanrı laştıran, Haşa Allahlaştıran, peygambere kıştıran biçareliklerinin alıp yürüdüğü bir hengamede Sabri bey şöyle bir formülü kendine giar ediniyor :

Yaratıcı denince

ALLAH.

Kitap denince

KUR'AN

Rehber denince

MUHAMMED

İnsan denince

MÜSLÜMAN

Hayat denince

İBADET.

Kuvvet denince

İMAN...

geliyor aklına. Dergimizin sayfaları müsaait olsaydı eğer, iddialarımızı isabet etmek için kitaptaki bütün şiirleri aktarırdık buraya. O zaman yolunu bulmuş sanatkar ne demektir anlaşılırdı. Şair memleketini de çok seviyor: Kahraman Cafer gazi diyarı Malatyasına, şehitler yurdu Anadolusuna, Dünyaya Rönesansı getiren Fatihine, fetihine ne güzel destanlar söylemiş. Bu söyleyişlerden Ataç'ça özentileri temizleyebilirseniz Doğu kınasını herkes daha rahat ve daha çok anlayarak okuyacaktı. Bir de zamanın havasına uyarak maceralı genç mücadeleleri şehit zannetmesi göze batmaktadır. Malûm ya: Şehitlik yalnız Müslümanların Allah yolunda Allah düşmanlarıyla dövüştüğü bir sırada dünyasını değiştiren bahtiyarara denir.

Doğu kınası güzel, temiz bir şiir kitabıdır. En küçük hata böylesi temiz fikirler terennüm edenlerde göze batar. Mü'min ve musallî hemşehrimiz Sabri Kelemeroğlunu tebrik eder, Türk okuyucularına daha nice nice böyle kıymetli eserler ver-

mesini bekleriz.

Beni tutan elidir kardeşimin

Fâtihadır okuduğu anamın.

Ellimi çizen çalı, ayağıma düşen taş

Gezdiğim sokaktır alıştığım ev

Ezan sesidir dinlediğim.

Doğu kınasını bağlı olduğu mukadîes fikirler yönünden ele aldık; edebî tarafını başka bir arkadaşına bırakarak Türk sanat ve fikir sahasına Gök-Han Evliyaoğlu, Mesut Yavuz Bilgin, Bülent Bakiler... gibi gençleri kazandıran Malatya Lisesinin bahtiyarlığını da yeri gelmişken arzede-
lim.

Mehmet S. Selçuk

KONFERANS

Gaziantepde kütüphaneler tesis ve yatırıma derneğinin kurduğu ÇINARLI KÜTÜPHANESİ'nin geniş salonunda M. Sait Çekmeğil ağabeyimiz tarafından yapılan konferans Gaziantep gençlerinin geniş alâkasını çekmiştir.

(Ahlâk) mevzuunda 1/11/1959 pazar günü saat 14,30 da başlayan konferansı veciz konuşmasıyla açan Derneğin İkinci Başkanı Y. Mühendis Hüsamettin Fadilloğlu Beyden sonra kürsüye gelen Çekmeğil zamanımızın ahlâkî yıkımını vesikalara dayanarak izah ederken dinleyiciler yekvücut olmuş gibi sessiz sedasızdılar.

Daha güzel tarafı, aynı gün aynı saatte Gaziantep lisesinin (Yahya Kemal şiirleri) mevzuunda başka bir dalonda başka bir konferans olmasına rağmen, Gazi ve Şehid torunları münevver Gaziantep'liğin millî ahlâk mevzuundaki geniş alâkalardır. Öyle ki salon dolmuş, dinleyiciler konferansı caddeden takip ediyorlardı. Bereketversin ki, hemşehrilerinin alâkasını iyi tahmin eden Dernek idare heyeti daha evvel bir hoparlör temin etmişti.

Bir buçuk saate yaklaşan konferans kıymetli dinleyicilerin sürekli alkışları arasında sona erdi.

Tekrar kürsüye gelen Fadilloğlu Bey konferansın bitmiş olduğunu ve Malatya'dan beri gelerek millî mevzularda bu kadar hassasiyetle duran M. Sait Çekmeğile müteşekkirdik olduklarını derneği adına açıkladı.

Haklı Dönmez

Daha Bekliyelim mi...

İhan Erdem

Toprak'ın geçen sayısında ülküdaşlarımızdan Mehmet Fenk'in «Bakar Körlük» başlığı altında haklı bir yazısını okuduk.

Mudanya vapurundaki bayrağımızın renginin solmuş, uçlarının tuncüyüp, lime lime olduğunu görerek tüzüntüsünü açıklayan, feveran eden bir yazıydı o. Ne kadar haklı... Ülküdaşı, bu uyanıklığından dolayı tebrik ederiz.

Bilmiyorum, sizler de bu feci denilebilecek manzaralarla, daha fecilerine de rasladınız mı? Bütün kanınızın damarlarınızdan fırlıyacak gibi hücum ettiği, heyecandan tikanıklıklar geçirdiğiniz anlar oldu mu?

Seneler gerisine gitmeye lüzum yok. İşte 30 Ağustos Zafer ayramı, işte 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı... Her tarafta dalgalanan şanlı bayrağımız.. Bunların bize verdiği tatlı, ılık heyecan, sevinç. Yalnız.. Kare şeklinde, çok uzun kenarlı dikdörtgen şeklinde, Ay'ı bir kaç parçalı, al zemin bir kaç yerden delik veya yamalı, **Ay** gelışı güzel büyüklük ve şekilde, **Ay** **Ne** Yıldız arasında muazzam açıklık, kenarları tuncümüş, lime lime olmuş... Bunlardan daha elmi çeşitli alıklarda bay-

raklar. Mağaza, dükkân, hususi ve resmî teşekküllere asılı bayraklara sizler de dikkat ettiniz mi? Sizler de kanınızın çönmek üzere olduğu anlar yaşadınız mı?

Olayın isim ve yerini bildirmeyeceğim. Bir ilim ve kültür müessesesinde tatil günleri asılan bayrak çoktandır dikkatimi çekiyordu. Her seferinde biraz daha yırtıldığını görüyor; bunu değiştirecekleri zamanı bekliyordum. Öyle bir zaman geldi ki!.. Yıldızın uçlarından birisine kadar yırtık olarak asmışlardı. Mesul makam odasına çıktım ve:

— Yırtık bayrak asmak talimatınızda var mı, dedim.

— Rüzgârdan, dalgalanmasından yırtılmış..

— Değiştirsene..

— Bizim o kadar yırtık işlerimiz var ki.. Bunlardan bayrağa sıra gelmiyor.

— Milletimizin ve hürriyetimizin sembolü yırtık olamaz... demiştim. Neticede bayrağı değiştirdiler. Ama o kadar küçüktti ki..

Bu kanun ve nizamname ile kabul edilen boy, renk ve şekildeki bayraklarımıza daha ne kadar hasret kalacağız, ne zaman düzelecek? Bekliyoruz.

Sönmez Işıktan devam

mür veya odun devrine döndürmek nasıl düşünülmesi bile imkânsız bir boş hülya ise, milletimizi de ATATÜRK' den önceki sefalet, gerilik ve karanlık günlerine götürmek imkanı yoktur.

Artık ATOM'suz bir dünya olamayacağı gibi, ATATÜRK'süz bir Türkiye de mevcut olamaz.

Onun için ben inkılap tarihlerinde görülen bir içtimai hadiseden de hiç korkmuyorum. Umumiyetle inkılapları yapan nesiller hayattan çekilirken yerlerine geçen oğulları ve sonra da torunları çoğu zaman eski geriliklere dönmeğe kalkışlırlar. Ve bu bir tehlike olmasa bile bir tehdit olur.

Fakat Türkiyede buna da imkan ve ihtimal yoktur. Türk milleti büyük bir istihale geçirmiştir. Onun bünyesinde olan bu istihaleyi durdurmak bozmak veya dejenere etmeğe çalışmak kimsenin haddi değildir. Hele birtakım maskeler altında aziz ATATÜK'e sinsi sinsi dil uzatan ve kalem oynatanlar buna hiç muvaffak olamayacaklardır.

Dr. Cezmi TÜRK

Ülküdaşların Sayfası

MOSKOF İ LİNE!..

Adaşlarım, dadaşlarım toplanın,
Kargı, kılıç, ok, yay ile atlanın,
Nâra atıp Tanrı dağa salseniz,
Gidelim sefere, Moskof iline.
Koç yiğitler hep gelsinler meydana,
Ödesinler borçlarını vatana,
Hep gidelim saf olalım yanyana,
Gidelim s. fere, Moskof iline.
Efem durma, tak hançeri beline,
Mehmetçiğim, bas Moskofun dalına,
Yaz tarihim, al kalemi eline,
Gidelim s. fere, Moskof iline.
Namus, şeref ve hürriyet kurtulsun,
İstiklâlle, Cumhuriyet kurtulsun,
Artık yeter, demir perde yırtılsın,
Gidelim s. fere, Moskof iline.

Konya - Eşref METEOĞLU

ÖZLEYİŞ

Yıllardır hasretin beni yakmakta,
Bu dörtten bir türlü kurtulmaz mıyım?
Tanrıdağ gölgesi Tarım boyunda,
Ben de bir gül bulup koklamaz mıyım?

*

Hovale daldıka gözümde tülter,
Yarkentte Hotende cennet bağlarım.
Uyduya daldıka rüyama koşar,
Mor dağlar, at sesi, ak kemizlerim.

*

Mümkün mü unutmak o güzel yurdu
Ben öksüz, o yaşlı, yol uzaksa da...
Vazgeçemem Taklamukan kumundan
Su bütün kî'nat benim olsa da...

Şekür Turan
(D. Türkistanlı)

VATAN İÇİN...

Fersat verin bana dağdan akayım
Yücelere çıkıp size bakayım
Göklerde dolayan ben bir sakayım
Vatan için, millet için, yâr için.

*

Tereddit etmeyin, güvenin bana
Hed. fim bellidir, kuzeyden yana
Canım feda olsun benim de ana
Vatan için, millet için, yâr için.

İzmir - Mehmet KIYAT

ATA ÖLDÜ

Söndü hançer bakışlar
Sararıp soldu çehre
Güneşsiz kaldı vatan
Bir hüznün çöktü şehre.
Yürekler durdu birden;
Boş sey O'nsuz yaşamak
Kahrından, kederinden
Yarıya indi bayrak
Baktım ki bükkük başlar
Sanki kalbim sökülüdü
Öksüz kalan soydaşlar
Dediler, Ata öldü..

Kayseri - Hasan Sami BOLAK

CEZAYİR

Göklerinde bayrak rüzgâr bekliyor
O bayrakta millet ve tarih var.
Millet hürriyete ermek istiyor
Durma! Artık send eölmez şuur var.
Zulmün girdabında boğulma artık.
Sabrettin yıllarca hürriyet için.
Vur zulme tokadı lâyıktır artık
Haykırın milletin hakları için.

Ankara - Turgut ÇAKIR

NUR

Bir güneş doğacak, bir güneş.
Yıldızlaradək.
Karanlığı boğacak,
Bizlere bir nur gerek.
Ve yükselecek,
Batmayan bir gün gibi.

Adana - Mehmet Avcı

TOPRAKLAR

- Mehmet Gökalp'a -

Bu vatan uğrunda, Türklük yolunda;
Harp meydanlarında, namus uğrunda;
Can vere Mehmedin, vatan yolunda;
Kanını döktüğü, bu aziz toprak.
Türklüğün namusu, şerefi için;
Hak ve hakikatın güneşi için;
Allahı, namusu, kitabı için;
Hasretsiz sizlere bizden topraklar.

Ortaklar - Rasim Yıldırım

YONCA

Memleketimizin en değerli imzalarını
İdealist dört Üniversiteli genç, bu isimle içinde toplayacak olan dergi, yılbaşında
bir aylık sanat - fikir dergisi hazırladı. basın hayatına atılıyor.

Dergimizin Üçüncü Yayını

Arif Nihat Asya'nın Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor Adlı Eseri Çıktı Fiatı 125 Krş.

Toprak Dergisinin iki mühim eseri :

Nu : 1

Prof. Dr. Cezmi TÜRK'ün selâhiyet-
li kalemi ile hazırlanan :

**MİLLİYETÇİLİK ANLAYIŞIMIZ
VE KOMÜNİSTLİK**

Nu : 2

Kırk yıldır daima dinç, daima he-
yecanlı ve ateşli, daima korkusuz
ve mücadeleci bir kalem olarak ta-
nınan :

Peyami Safa'nın
M A H U T L A R

İsimli kitapları dergimiz yayınları
arasında çıktı. Her kitap 125 Krş.
olup, posta pulu, havale karşılığı ve-
ya ödemeli olarak istenebilir.

Her kütüphane meraklısının kitap
rafları bu eserlerle bir kat daha kıy-
met bulacaktır. Tavsiye ederiz.

Dergimizin 4. cü
Yayınlarından
Dr. Hasan Ferit
Canseverin

Türkçülük Nedir ?

İsimli Eseri
Çıktı!..125 kr.

Türk - Moskof - Komünist

Nejdet Sançar'ın Hazırladığı ve Her Türk
Milliyetçisinin Okuması Lâzım Gelen bu Eserde
Dergimiz Yayınları arasında bu ay çıktı 125 Kr.